

K-33/06-412.

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Županijski sud u Osijeku, u vijeću za ratne zločine, sastavljenom od suca tog suda Krunoslava Barkića kao predsjednika vijeća, te sudaca Dubravke Vučetić i Maria Kovača kao članova vijeća, uz sudjelovanje Barbare Ljulj kao zapisničara, u kaznenom postupku protiv opt. **FRED MARGUŠ i dr.**, zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (NN br. 32/93., 38/93., 28/96. i 30/96.; nastavno: OKZ RH), povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 26. travnja 2006. br. K-DO-54/05., nakon javne glavne rasprave održane i dovršene dana 19. ožujka 2007. godine, u prisutnosti zamjenika Županijskog državnog odvjetnika u Osijeku Miroslava Kraljevića, opt. Freda Marguša uz branitelja Petra Sabolića, odvjetnika iz Osijeka, opt. Tomislava Dilbera uz branitelja Krunoslava Hagera, odvjetnika iz Đakova, ošt. Anke Grandić uz opunomoćenika Darka Šupera, odvjetnika iz Osijeka te opunomoćenice ošt. obitelji Bulat i Jasne Farac - Branka Paprić, odvjetnica iz Osijeka, dana 21. ožujka 2007. godine objavio je i

presudio je

opt. FRED MARGUŠ, sin Ferde i Katarine r. Mack, rođen 4. lipnja 1961. godine u Čepinu, s prebivalištem u Čepinu, Ul. kralja Tomislava 2, Hrvat, drž. RH, pismen sa završenom srednjom poljoprivrednom školom, nezaposlen, rastavljen, sada živi u izvanbračnoj zajednici, otac šestero djece od kojih je 2 punoljetno, bivšu JNA služio 1980. g. u Kičevu, pripadnik Hrvatske vojske od rujna 1991. do srpnja 1995. godine, poručnik HV, odlikovan Spomenicom Domovinskog rata, vodi se u VE Ureda za obranu Osijek, vlasnik poljoprivrednog zemljišta - hektar i pol i osobnog automobila, osuđivan presudama Općinskog suda u Osijeku, br. K-935/98. od 17. ožujka 1999., zbog kaznenog djela iz čl. 318. st. 1. KZ i dr. na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 1 godine uvjetno na tri godine, presuda pravomoćna 31. svibnja 1999. godine, presudom br. K-569/03. od 1. srpnja 2003. g., zbog kaznenog djela iz čl. 129. st. 2. KZ na novčanu kaznu, presuda pravomoćna 17. srpnja 2003. g., presudom br. K-562/04. od 13. srpnja 2005. g., zbog kaznenog djela iz čl. 335. st. 2. KZ i dr. na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 1 godine i 1 mjesec, kazna potvrđena presudom Županijskog suda u Osijeku br. Kž-568/05. od 4. studenog 2005. g., vodi se drugi kazneni postupak kod Općinskog suda u Osijeku spis br. K-972/05., zbog kaznenog djela iz čl. 335. st. 2. KZ, postupak u stadiju glave rasprave,

opt. TOMISLAV DILBER, sin Marinka i Mare r. Bagarić, rođen 3. siječnja 1973. godine u Đakovu, s prebivalištem u Đakovu, Ul. Dragutina Domjanića 14, Hrvat, drž. RH, pismen za savršenom osnovnom školom, nezaposlen, oženjen, otac dvoje mlđb. djece, pripadnik HV od rujna 1991. g. s prekidima do 1997. g., bez čina, odlikovan Spomenicom Domovinskog rata, vodi se u VE Ureda za obranu Đakovo, osuđivan, ne vodi se drugi kazneni postupak protiv njega,

k r i v i s u

š t o s u

u razdoblju od 20. do 25. studenog 1991. g. u Čepinu i bližoj okolici navedenog naselja, protivno odredbama čl. 3. st. 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. g. te čl. 4. st. 1. i st. 2. toč. a. i čl. 13. dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. g. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977. g. tijekom obrane toga područja od oružanih napada pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva i njemu pridružene tzv. Jugoslavenske narodne armije u zajedničkoj agresiji na ustavnopravni poredak i teritorijalnu cjelokupnost Republike Hrvatske, Fred Marguš obnašajući dužnost zapovjednika voda u 2. satniji 3. bojne 130. brigade Hrvatske vojske, a Tomislav Dibler kao pripadnik istog voda pod zapovjedništvom Freda Marguša u nakani da na području Čepina usmrte civile srpske narodnosti:

optuženik Fred Marguš

- a) dana 20. studenog 1991. g. oko 8,00 sati u Čepinu, prepoznavši u skupini osoba koje su stajale ispred vatrogasnog doma Vukašina i Svetozara Bulata, koji su zajedno sa svojom obitelji i drugim mještanima sela Ivanovca bježali zbog napada tzv. Jugoslavenske narodne armije na njihovo selo, iz zaustavljenog osobnog vozila marke "Golf", ispalio iz automatske puške "Crvena zastava " M-70 AB 2 tvorničkog broja 163917 cal. 7,62mm, u njihovom smjeru više hitaca, nanijevši Svetozaru Bulatu prostrjelnu ranu glave s ulazom u području desne sljepoočnice i izlazom na tjemenu, jednu ustrjelnu ranu lijeve stražnje strane vrata, uslijed kojih ozljeda je Svetozar Bulat odmah preminuo, dok je Vukašin Bulat ozlijeđen ispaljenim projektilima pao na tlo, nakon čega se vozilom udaljio s mjesta događaja, da bi ubrzo potom istim vozilom ponovno došao pred vatrogasni dom, te vidjevši da je Vukašin Bulat još živ, da se u njegovoj blizini nalazi njegov devetogodišnji sin Slaven Bulat, a da mu pomoć pokušava pružiti supruga Marija Bulat, ponovno otvorio vatru iz automatske puške ciljajući u njihovom smjeru, kojom prilikom je Vukašin Bulat zadobio dvije ustrijelne ozljede glave s ulaznim ranama u području lijeve sljepoočnice i lijevog uha, te dvije prostrjelne rane u području lijeve nadlaktice i lijeve podlaktice, uslijed kojih ozljeda je Vukašin Bulat ubrzo preminuo, pri čemu je istom prilikom jednim projektilom pogodio Slavena Bulata u lijevu nogu, nanijevši mu prostrjelnu ranu lijeve potkoljenice s višestrukim otvorenim prijelomom gornjeg dijela lijeve potkoljenice koja ozljeda je teške naravi,

b) u razdoblju od 22. do 24. studenog 1991. g. u Čepinu, uz prijetnju vatrenim oružjem uhitio bračni par Nedeljku i Nikolu Vico, oduzeo im i za sebe zadržao njihovo osobno vozilo "VW Golf JGLD" reg. oznake OS-969-03 bijele boje, doveo ih u podrumске prostorije kuće u Ul. Rade Končara 18, koju je kao bazu koristio njegov vod, gdje im je konopcem vezao ruke za stolice i cijelo vrijeme ih neprekidno tako vezane držao zaključane bez hrane i vode, zajedno s pripadnicima svog voda pok. Zlatkom Frajtagom i pok. Tomislavom Bartnekom, tukao ih i vrijeđao, ispitivao o njihovoj navodnoj neprijateljskoj djelatnosti i posjedovanju radio-stanice, za koje vrijeme nije dozvoljavao nikome od ostalih pripadnika voda da im pruži pomoć, pa su Nedeljka i Nikola Vico uslijed zlostavljanja i zatočenja malu i veliku nuždu vršili pod sebe, nakon čega ih je zajedno s još jednim točno neutvrđenim pripadnikom svog voda odveo izvan Čepina u šumu Vrbik između Čepina i Ivanovca, gdje su ispalili u njih više projektila iz automatskog vatrenog oružja call. 7,62 mm i automata Thompson" call. 11,43 mm, nanijevši Nedeljki Vico jednu prostrjelnu ranu prednje strane prsnog koša uz lijevo rame s izlazom na desnoj bočnoj strani prsišta, jednu prostrjelnu ranu desne strane prsnog koša s izlazom ispod desne dojke, jednu prostrjenu ranu na leđima u području slabinske regija s izlazom na desnoj strani prsišta, dvije ustrijelne rane leđa u području lijevih slabina, jednu ustrijelnu ranu leđa u središtu donjeg dijela kralježnice, te jednu prostrjelnu ranu prednje strane lijevog bedra, uslijed kojih ozljeda je Nedeljka Vico odmah preminula, a Nikoli Vico jednu prostrjelnu ozljedu lijeve sljepoočnice s izlazom na tjemenu zatiljno lijevo, te jednu prostrjelnu ozljedu lijeve prednje strane prsišta s izlazom na prednjoj strani desnog ramena, uslijed kojih ozljeda je Nikola Vico odmah preminuo,

c) dana 23. studenog 1991. g., oko 13,30 sati, na autobusnoj postaji u centru Čepina, uhitio Stevana i Dragicu Gvozdenović i njihovog rođaka Ljubomira Grandića, odveo ih do dnevnog boravka kuće u Ulici Rade Končara br. 18, koju je kao bazu koristio njegov vod, vezao im ruke iza leđa, zajedno s pok. Tomislavom Bartnekom ispitivao ih o njihovoj navodnoj neprijateljskoj djelatnosti, a u večernjim satima tako svezane ih odveo osobnim vozilom izvan Čepina na polje zvano Jasenik između Beketinaca i Čepinskih Martinaca, te izveo iz vozila najprije Ljubomira Grandića i pucajući u njega iz automata "Thompson" cal. 11,43 mm nanio mu jednu prostrjelnu ozljedu lijeve sljepoočnice s izlazom na desnoj sljepoočnici, te dvije prostrjelne rane trupa u području lijevog kuka i lijeve polovine debelog mesa, s izlaznim ranama na prednjoj strani stidne regije, uslijed kojih ozljeda je Ljubomir Grandić odmah preminuo, a potom iz vozila izveo bračni par Gvozdenović te unatoč njihovom zapostavljanju odveo ih na mjesto gdje je već ležao mrtav Ljubomir Grandić te pucajući u njih iz navedenog automata nanio Dragici Gvozdenović dvije prostrjelne ozljede glave u području desne sljepoočnice i desnog tjemena sljepoočnog djela, s izlaznim ranama u području gornje vjede desnog oka i desnog ruka gornje usne, te jednu ustrijelnu ranu stražnje strane desne podlaktice, a Stevanu Gvozdenoviću tri prostrjelne ozljede glave s ulaznim ranama na tjemenom i tjemenom zatiljnom dijelu a izlaznim ranama na prednjoj strani lica u području usne šupljine, gornje čeljusti i brade, uslijed čega su Dragica i Stevan Gvozdenović odmah preminuli,

opt. Fred Marguš i opt. Tomislav Dilber - zajedno

- d) dana 25. studenog 1991. g. oko 13,00 sati u Čepinu, vidjevši da se iz Čepina u smjeru Osijeka kreće osobnim vozilom "VW Golf" plave boje, reg. oznake OS-108-002 Savo Pavitović, na zahtjev Freda Marguša krenuli za njim osobnim vozilom koje je on prethodno oduzeo od bračnog para Vico na način opisan pod točkom b), sustigli ga i zaustavili, uz prijetnju vatrenim oružjem prisilili da sjedne na stražnje sjedalo svog vozila, odvezli ga na osamljeno mjesto u polju između Čepina i Ivanovca, gdje ga je unatoč njegovom opiranju optuženik Fred Marguš odveo u obližnju šikaru, nakon čega je isti dao optuženiku Tomislavu Dilberu svoj automat "Thompson" cal. 11,43 mm i naredio mu da puca u Savu Pavitovića, što je Tomislav Dilber poslušao i ispalio u Savu Pavitovića jedan hitac, a kada je ovaj pogođen pao na tlo, predao automat Fredu Margušu koji je u njega ispalio još nekoliko hitaca, na koji način su Savi Pavitoviću nanijeli tri prostrijelne rane prsnog koša i trbuha s ozljedama debelog crijeva, želuca, ošita, lijevog plućnog krila i srca, uslijed kojih ozljeda Savo Pavitović trenutno preminuo, nakon čega je Fred Marguš njegovo osobno vozilo uzeo i zadržao za sebe,

dakle, opt. Fred Marguš kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba ubijao civile stanovnike, mučio ih, nečovječno postupao prema njima i protuzakonito ih zatvarao, naredio da se civilni stanovnik ubije te pljačkao imovinu stanovništva, a opt. Tomislav Dilber kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba ubio civilnog stanovnika,

čime su počinili kazneno djelo protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom - ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske,

pa sud temeljem čl. 120. st. 1. OKZ RH **opt. Freda Marguša**

o s u d u j e

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 14 (ČETRNAEST) GODINA

Temeljem čl. 45. st. 1. OKZ RH optuženiku Fredu Margušu vrijeme provedeno u pritvoru od 21. rujna 2005. godine pa nadalje uračunava se u izrečenu kaznu zatvora.

sud **opt. Tomislava Dilbera** temeljem čl. 120. st. 1. OKZ RH uz daljnju primjenu čl. 38. i čl. 39. st. 1. t. 1. OKZ RH

o s u d u j e

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 3 (TRI) GODINE

Temeljem čl. 45. st. 1. OKZ RH opt. Tomislavu Dilberu vrijeme provedeno u pritvoru od 28. listopada 2005. godine do 21. ožujka 2007. godine uračunava se u izrečenu kaznu zatvora.

Temeljem čl. 122. st. 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" br. 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02. i 143/02.; nastavno: ZKP) u svezi čl. 119. st. 2. t. 1 - 6 ZKP opt. Fred Marguš obvezuje se na plaćanje paušalne svote od 5.000,00 kuna, dok se temeljem čl. 122. st. 4. ZKP opt. Tomislav Dilber u cijelosti oslobađa snažanja kaznenog postupka.

Obrazloženje

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku broj K-DO-54/05. od 26. travnja 2006.g. optuženi su Fred Marguš i Tomislav Dilber. Optuženiku Margušu stavljeno je na teret da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH na štetu civila - pok. Svetozara Bulata, pok. Vukašina Bulata, Slavena Bulata, pok. Stevana Gvozdenovića, pok. Dragice Gvozdenović, pok. Ljubomira Grandića, Radoslava Ratkovića i pok. Milutina Kutlića, dok je istom optuženiku zajedno s optuženim Tomislavom Dilberom – kao supočiniteljima - inkriminirano navedeno kazneno djelo na štetu pok. Save Pavitovića.

Optužnicu ovlaštenog tužitelja od 20. veljače 2007. g. sud je tretirao kao novu optužnicu, kojom je izmjenjeno činjenično stanje, utoliko da se kao žrtve inkriminiranih radnji optuženika Freda Marguša - ispušteni Radoslav Ratković i pok. Milutin Kutlić.

Prije završetka dokaznog postupka dopunjen je činjenični opis optužnice što nije imalo za posljedicu izmjenu pravne kvalifikacije prvotno postavljene optužnice.

Optuženici Fred Marguš i Tomislav Dilber sukladno odredbi čl. 320. st. 3. ZKP izjavili su da ne smatraju krivima.

U dokaznom postupku sud je ispitao svjedoka Ota Lučingera i Tanju Pandl, dok je uz suglasnost stranaka, pročitao iskaz oštećenika kao svjedoka Marije Bulat, Darinke Bulat, Slavena Bulata, Jasne Farac, Ljiljane Vico, Anke Grandić te Vere Pavitović, svjedoka Gorana Ključara, Milana Pandurevića, Petra Mijatovića, Radmile Vukčević, Vlatka Stojnovića, Vlatka Ernješa, Mate Gedžića, Krste Klarića, Antuna Bureka ml., Ivice Jankovića, Branka Savića, Adolfa Mohera, Zvonka Šimunovića, Dražena Pandla, Zlatka Ernješa, Snježane Ernješ, Rudolfa Baranjca, Rudija Lovrekovića, Ivice Bodružića, Krunoslava Hefera, Antuna Bureka st., Ivana Bognara, Josipa Žnjidarca, Ivana Stjepanovića, Božidara Medara i Srete Sekulića. Izvršen je uvid u ratni put optuženika (list 68/I), zapisnik o očevidu i fotoelaborat (list 387-398/VI; Grandić - Gvozdenović), zapisnik o očevidu (list 407/VI; Pavitović), zapisnik o sekciji (list 412-429/VI; Grandić, Gvozdenović, Pavitović), u fotoelaborat (list 430/VI; Pavitović), u zapisnik o očevidu (list 749-751/X; Vico), u zapisnik o sekciji (list 752-766/X; Vico), u zapisnik o očevidu, zapisnik o sekciji (list 822-839/XI; Bulat), potvrdu o privremeno oduzimanju predmeta (840-841/XI), u dopis Centra za kriminalistička vještačenja „Ivan Vučetić“ (list 1006-1035/XIII), u fotokopiju spisa predmeta ovog suda K-4/97. (spis se povodom izjavljenog zahtjeva za zaštitu zakonitosti nalazi na VSRH).

Pročitano je nalaz i mišljenje psihijatrijskog vještaka prof.dr. Pave Filakovića (list 842-858/XI, te 1162/XV), nalaz i mišljenje vještaka sudsko-medicinske struke dr. Borisa Dumenčića (968-977/XIII), interdisciplinarni nalaz i mišljenje dijabetologa - prof. dr. Ivice Karera i psihijatra - dr. Davora Laufera (list 1330/XVI), interdisciplinarni nalaz i mišljenje vještaka balističara - dipl. ing. Vedrana Nuića i vještaka sudsko medicinske struke dr. Borisa Dumenčića (list 1430/XVII i s lista 1446/XVII) te izvod iz kaznene evidencije za optuženike.

Odbijeni su prijedlozi obrane optuženika Freda Marguša da se ispita njegov branitelj iz ovog predmeta K-4/97. na okolnost priznanja kaznenog djela ubojstva Vukašina i Svetozara Bulata i to stoga jer odvjetnik Nediljko Rešetar nije tijekom istražnog postupka (kada je ovaj optuženik priznao počinjenje predmetnog kaznenog djela) bio njegov branitelj, pa ne može ništa znati o spomenutim okolnostima.

Osim toga odbijen je prijedlog za ispitivanjem liječnika o općem zdravstvenom stanju optuženika Freda Marguša, te pribavom medicinske dokumentacije kojom bi se utvrdila okolnost zbog kojih psihičkih razloga je isti oslobođen vojne obveze u tzv. JNA i to stoga jer je ubrojivost i kronična bolest - dijabetes bila predmetom vještačenja u ovom postupku. Naime, nije bilo dvojbe da se kod optuženika razvio kronificirani oblik dijabetesa (što je sud cijenio kao olakotnu okolnost prilikom donošenja odluke o kazni, a vještak psihijatar imao u vidu prilikom sačinjenja ekspertize).

Odbijen je prijedlog da se ispituju svjedoci srpske nacionalnosti koji bi se trebali očitovati o ponašanju optuženika Freda Marguša prema njima u inkriminirano vrijeme jer je opće poznata činjenica da je Čepin i okolica u naznačeno vrijeme bila naseljena i osobama srpske nacionalnosti i nema sumnje da je optuženik razvio i uobičajene društvene kontakte s njima bez elemenata deliktne ponašanja.

Odbijen je zahtjev da se ispituju policijski službenici koji su sačinili potvrdu o privremeno oduzetim predmetima (automatske puške i automata) jer potvrda ima sve elemente zakonitog postupanja u skladu s tada važećim Zakonom o krivičnom postupku (NN 53/91).

Odbijen je i prijedlog da se kao svjedok ispita Zvonimir Zveržina na okolnost da se oduzeto oružje (automatska puška i automat, pobliže označeni u činjeničnom opisu optužnice) nalazilo u njegovoj kući kada iz izvedenih dokaza proizlazi suprotno tj. da je optuženik bio u posjedu istog, a da se drugo vatreno oružje pripadnika voda, kada nisu bili na dužnosti, nalazilo u kući Nikole Vukovića u Čepinu.

Odbijen je prijedlog za provođenjem rekonstrukcije radi provjere vjerodostojnosti iskaza svjedoka Ota Lučingera jer činjenica gdje su (na kojem mjestu) pronađena tijela oštećenika Stevana i Dragice Gvozdenović te Ljubomira Grandića utvrđena je uvidom u zapisnik o očevidu, kao i u fotoelaborat na koji nije bilo primjedbi stranaka.

Osim što je sud cijenio da su ovi dokazni prijedlozi nevažni, smatrao je da su usmjereni i na odugovlačenje postupka.

Iskazujući na glavnoj raspravi optuženik Fred Marguš naveo je da je u inkriminiranom vremenskom periodu bio zapovjednik voda u 2. satniji 3. bojne 130. brigade HV. Optuženik Tomislav Dilber je bio pripadnik njegovog voda.

U odnosu na točku a) optužnice poriče da bi počinio kazneno djelo. Dana 20. studenog 1991.g. pao je Antunovac i stoga su u Čepin iz susjednog sela Ivanovac dolazili civili. Tijekom prijedpodneva dijelio je oružje po Čepinu, a potom blokirao izlaze, odnosno ulaze u selo. Nije nikada pucao u predjelu vatrogasnog doma. U to vrijeme nije koristio automobil crvene boje -

marke Golf, nego je dužio isti tip vozila, plave boje. Prognanici, a pripadnici njegove postrojbe - voda bili su smješteni u kuću Nikole Vukovića u Čepinu, dok je on bio smješten u kući Zvonimira Zveržine, u čijim se prostorijama nalazilo oružje koje su dužili. Tvrdi da nikada nije dužio automatsku pušku Crvena zastava call. 7,62 mm. Automatske puške spomenutog tipa, kao i automat Thomson nalazili su se u skladištu.

U odnosu na točku b) poriče ubojstvo bračnog para Nedeljke i Nikole Vico.

U odnosu na točku c) tvrdi da nema nikakve veze s ubojstvom bračnog para Stevana i Dragice Gvozdenović i njihovog rođaka Ljubomira Grandića. Stevana Gvozdenovića pozna jer mu je svojevremeno bio direktor i imao je s njim dobar poslovni odnos. Poznato je da su pripadnici njegove postrojbe vršili „raciju“ u kući obitelji Gvozdenović, tražeći oružje, ali nisu nikoga zatekli. Uopće mu nije poznato gdje se nalazi polje zvano Jasenik (mjesto na kojem su nađena tjela žrtava). Navodi da su članovi njegova voda bili, pored ostalih, Tomislav Batrnec, Tanja Pandl, tri vojnika – prognanika iz Baranje, koji su svi bili smješteni u kući Nikole Vukovića u Čepinu. Tek ponekad je zalazio u ovu kuću.

U odnosu na točku d) iskazuje da uopće ne pozna Savu Pavitovića. Nema nikakvog objašnjenja glede terećenja za počinjenje ovog kaznenog djela od strane Tomislava Dilbera i Ota Lučingera. Tomislav Dilber je bio pravi borac, ali je sumnjao u njega da nestalo oružje prodaje po Đakovu, dok za Ota Lučingera ističe kako je izbjegavao otići na ratište i u inkriminirano vrijeme bijegom je napustio Čepin.

Optuženik Tomislav Dilber iskazuje da se u redove HV uključio u rujnu 1991. godine. Nakon ranjavanja i boravka u bolnici te kontakta s Draženom Pandlom prebacio se u Čepin u pješadiju. Tako je i upoznao optuženika Freda Marguša. Sa svojom postrojbom – vodom bio je u selu Laslovo u neprijateljskom okruženju 4-5 dana. Kritičnog dana - 25. studenog 1991. g. nekolicina vojnika, među kojima je bio i optuženik Fred Marguš sjedili su u kafiću, u blizini benzinske postaje u Čepinu. U jednom trenutku optuženik Fred Marguš je, za mušku osobu koja je točila gorivo na benzinskoj postaji u Golf plave boje, počeo govoriti da je četnik i da je pucao iz minobacača. Poslao je Lučingera, pripadnika postrojbe, da ode do „baze“ i da doveze „Golf“ bijele boje. Optuženik Fred Marguš je upravljao „Golfom“, u kojem su se, pored ovog optuženika nalazili još Goran Ključar i Oto Lučinger. Pratili su „Golf“ plave boje i na jednom dijelu ceste na pravcu Čepin – Osijek zaustavili su vozilo. Optuženik Fred Marguš je izišao iz vozila i vikao na čovjeka u plavom „Golfu“ te ga je „iščupao“ iz automobila. Zatim je optuženik Fred Marguš naložio Ključaru da vrati bijeli „Golf“ u Čepin, a preostala trojica (Marguš, Dilber i Lučinger) zajedno s nepoznatom muškom osobom počeli su se vraćati prema Čepinu. Skrenuli su lijevo prema mjestu Ivanovac, a zatim desno na „kaldrmu“ i prošli nekih 100 metara. Upravljao je optuženik Fred Marguš, optuženik Tomislav Dilber je bio na mjestu suvozača, a Lučinger i nepoznati muškarac bili su na zadnjem sjedalu. Zaustavivši automobil, nepoznatu osobu istjerao je prema „šumarku“ koji se nalazio lijevo od tog mjesta. U jednom trenutku optuženik Fred Marguš se obratio njemu i rekao nešto u smislu „...evo ti puška, ubij ga, likvidiraj ga“, a istovremeno je nepoznatoj muškoj osobi viknuo „...bježi“. Optuženik Tomislav Dilber bio je izvan sebe od straha i izgubljen. Nije htio ništa poduzeti, iako je u rukama imao pušku marke Thomson koju mu je predao optuženik Fred Marguš. U tom trenutku nalazio se desno od njega i ponavljao nepoznatom muškarcu da bježi, a optuženiku Tomislavu Dilberu da puca. Nije mogao procijeniti udaljenost na kojoj se nalazio nepoznati muškarac, kada je optuženik Fred Marguš zamakao desnom rukom svoju jaknu te je optuženik Tomislav Dilber vidio futrolu pištolja. Ovo je izazvalo dodatni strah jer je zapravo odbijao zapovijed. Mislio je da će optuženik Fred Marguš pucati u njega. U stanju straha optuženik Tomislav Dilber je „izvršio nuždu“, te ispalio metak iz

automata, gledajući pri tome u optuženika Freda Marguša. Optuženik Fred Marguš je vikao na njega nešto u smislu „...dokrajči ga“ i slično, a nepoznati muškarac nalazio se oko 10 metara od njega. Ne vjeruje da ga je hitac kojeg je nehotice ispalio iz puške ranio, niti je ranjavanje želio. Međutim, muškarac je bio u polupognutom – klečećem položaju, rukama na tlu, plakao je i uzvikivao „...nemojte me ubiti“. Nasuprot tome optuženik Fred Marguš je vikao „...dokrajči ga, ubij ga“. U vrlo čudnom stanju - izvan sebe - optuženik Tomislav Dilber predao je pušku optuženiku Fredu Margušu i otišao. Naknadno je čuo kratki rafal. Još istog dana - zbog općeg stanja i onog što se zbilo prethodnih dana u Laslovu optuženik Tomislav Dilber uzeo je slobodne dane i nije se više vratio u ovu brigadu.

Optužba je bezuspješno pokušala osporiti vjerodostojnost potvrde o privremeno oduzetim predmetima br. 512325 sačnjene dana 17. prosinca 1991.g. prema kojoj je oduzeta automatska puška "Crvena zastava" tvornički broj: 163917, ukazujući da je njen sadržaj u suprotnosti s materijalnom obranom optuženika Freda Marguša te da nije potkrijepljena fotoelaboratom i opisom mjesta na kojem su oduzeti predmeti. Međutim, sud nije našao razloga da se posumnja u spomenuti dokaz jer se njen sadržaj poklapa s tijekom događaja tijekom studenog i prosinca 1991.g. te da je osporavana Potvrda u suprotnosti s tada važećim Zakonom o krivičnom postupku (NN 53/91).

Branitelj optuženika Freda Marguša istakao je primjedb u iskaz svjedoka Ota Lučingera s tvrdnjom da isti nije u stanju dati kvalitetan iskaz na glavnoj raspravi održanoj 16. ožujka 2007. g., a posebice jer mjesta na kojima su se zbile inkriminacije u odnosu na točke c.) i d.) presude. Primjedba je otklonjena, po uvjerenju ovog suda, jer isti svjedok nije odstupao od svojih iskaza, a temeljem uvida u medicinsku dokumentaciju utvrđeno je na glavnoj raspravi, da isti ima dijagnosticirane psihičke bolesti te da je pod utjecajem sedativa (usporen misaoni tijek, ali u realitetu) zbog čega je pročitao njegov iskaz na spomenutoj glavnoj raspravi sukladno odredbi čl. 327. ZKP te sposobnost da vjerodostojno iskazuje nije bila dovedena u pitanje.

Optuženik Fred Marguš iznio je primjedbe na iskaz Rudolfa Baranjeca s konstatacijom da su bijeli i plavi Golf imali uobičajene registarske oznake, koja primjedba nije u nikakvoj relevanciji s odlučnim činjenicama u ovom postupku, izuzev indicija da su osobna vozila bila izvan vojnog sustava, dakle namjenjena za osobne potrebe, a ne vojne potrebe.

Opće poznata je činjenica da je u vrijeme inkriminiranih događaja (20. - 25. studeni 1991.g.) bila u tijeku agresija pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva i njemu pridružene tzv. Jugoslavenske narodne armije na Republiku Hrvatsku, odnosno na njezine dijelove, pa tako i na istočnu Slavoniju, gdje se nalazi mjesto Čepin. Nisu sporne činjenice da je u naznačenom vremenu optuženik Fred Marguš obnašao dužnost zapovjednika voda u 2. satniji 3. bojne 130. brigade Hrvatske vojske, a Tomislav Dilber je bio pripadnik tog voda.

Nije bilo sporno da se „Fredov vod“ (kako su se kolokvijalno nazivali vodovi unutar satnije) nalazio na borbenom zadatku u Laslovu od 16. ili 17. studenog 1991.g. do 22./23. studeni 1991.g. Optuženik Fred Marguš odlukom voda nije išao na teren, zbog osobnih (verbalnih i fizičkih) sukoba s pripadnikom HV iste postrojbe. U Čepinu su ostali pripadnici voda Snježana Ernješ i Tanja Pandl te Oto Lučinger.

Kazneno djelo pod točkom a)

Optužnicom se stavlja na teret optuženiku Fredu Margušu da je s nakanom usmrćenja civila u Čepinu ubio Svetozara Bulata, Vukašina Bulata i nanio tešku tjelesnu ozljedu Slavenu Bulatu.

Optuženik Fred Marguš poriče počinjenje ovog kaznenog djela s tvrdnjom da nije nikada pucao na civile koji su se nalazili ispred vatrogasnog doma u Čepinu te da ne pozna članove predmetne obitelji Bulat iz Ivanovca te da kao vojnik nije bio zadužen automatskom puškom „Crvena zastava“ call. 7,62 mm.

Nije sporna činjenica da je 20. studenog 1991.g. bilo granatirano selo Ivanovac te su stanovnici istog rano ujutro krenuli u zbijeg. Ovo pored iskaza oštećenih Darinke Bulat, Marije Bulat potvrđuje i mještalin Ivanovca – svjedok Josip Žnjidarec, koji upravlja traktorom na čijoj se prikolici nalaze članovi obitelji Bulat - Marija, Slaven i Zoran. Potonje navedeni svjedok iskazuje da su se prognanici Ivanovca trebali javiti u „mjesni ured“ u Čepinu. Traktor je okrenuo ispred vatrogasnog doma i tu je vidio Svetozara, Vukašina i Darinku Bulat, a priključili su im se ostali članovi obitelji.

Iskazi navedenih svjedoka ocijenjeni su kao vjerodostojni jer su suglasni, nisu utvrđene okolnosti koje bi dovele u sumnju njihovu objektivnost i na njihovu vjerodostojnost upućuju i ostali izvedeni dokazi.

Utvrđeno je da su da su uslijed zadobivenih ozljeda nastalih projektilima odmah preminuli Svetozar Bulat i Vukašin Bulat, dok je Slaven Bulat zadobio tešku tjelesnu ozljedu i to na prostoru ispred vatrogasnog doma.

Naime, prema zapisniku o obdukciji, nalazu i mišljenju sudsko-medicinskog vještaka ošt. Svetozar Bulat bio je obduciran 21. studenog 1991. g. Isti je umro nasilnom smrću uslijed strijelne ozljede glave i vrata (dvije strijelne rane). Ovome nalazu i mišljenju je vještak balističar dodao da su ozljede mogle nastati djelovanjem projektila ispaljenog iz ručnog vatrenog oružja, najvjerojatnije vojno formacijskog vatrenog oružja (puške, automatske puške i dr.) zrna veće početne brzine, kinetičke energije i probojnosti, najvjerojatnije prema pronađenim materijalnim tragovima u call. 7,62 mm x 39. Na redosljed tj. zadobivanja ozljeda oštećenika i dinamiku s obzirom na suprotne smjerove ispaljenih kanala, kao ni na udaljenost pucanja u sudsko-medicinskom, niti balističkom smislu nije moguće zaključiti o odnosu cijevi oružja i položaja osobe koja vrši opaljenje u času položaja u odnosu na položaj tijela oštećenika. Oštećenik je svaku ozljedu mogao zadobiti u stojećem ili bilo kojem drugom položaju kojem je određena ozljeđivana regija bila dostupna ozljeđivanju.

Prema obdukcijском zapisniku oštećeni Vukašin Bulat je bio obduciran 21. studenog 1991.g. Obdukcijom je utvrđeno da je imenovani umro nasilnom smrću uslijed strijelnih ozljeda glave. Vještaci zaključuju da je ošt. Vukašin Bulat bio pogođen s lijeve strane u odnosu na usta cijevi. Redosljed ozljeđivanja nisu vještaci mogli decidirano odrediti. Oštećenik je pogođen s najmanje četiri projektila. Smrtonosni ustrijeli kroz glavu su izrazito silaznog smjera. Oštećenik je bio ili sagnut ili je pak počinitelj bio na povišenom položaju, ali i u bilo kojem drugom položaju u kojem je određena ozljeđivana regija tijela dostupna ozljeđivanju.

Iz traumatološkog lista izdanog na ime ošt. Slavena Bulata, vještak sudsko-medicinske struke navodi da je isti bolnički liječen od 20. - 25. studenog 1991. Pregledom i dijagnostičkom obradom utvrđena je eksplozivna obrada lijeve potkoljenice s višestrukim otvorenim prijelomom gornjeg dijela potkoljenice. U prostoru rane pronađena su metalna strana tijela. Oštećeni je operiran istog dana, ali je premješten na daljnje liječenje u drugu ustanovu. Prema traumatološkom listu proizlazi da se radi o običnoj teškoj ozljedi. Vještak je mišljenja da se vjerojatnije radi o strijelnoj ozljedi brzim projektilom ispaljenog iz vojnog naoružanja. Vještak je ovog stava iz razloga jer se radi o jednoj jedinstvenoj ozljedi lijeve potkoljenice. Da je kojim slučajem ozljeda nastala eksplozijom eksplozivnog sredstva tada bi ozljede na udovima i tijelu bile mnogostrukije. Utvrđeno strano tijelo u lijevoj potkoljenici najvjerojatnije je košuljica projektila.

Nalazi i mišljenje sudsko-medicinskog vještaka i vještaka za balistiku su u cijelosti prihvaćeni jer su dani po visokoprofesionalnim osobama, u skladu s pravilima struke, a ni stranke nisu imale primjedbi. Vjerodostojnost, u smislu njihove sadržajne istinitosti, navedenih isprava nije dovedena u sumnju (nije bilo primjedbi na iste).

Na temelju uvida u zapisnik o očevidu (list 822/XI – oznake Ku-551-07-03-934/91 od 20. studenog 1991.) sud je utvrdio da je kriminalistički tehničar uz cestu ispred vatrogasnog doma u Čepinu našao čahuru call. 7,62 mm i izuzeo je. Dojava o kritičnom događaju primljena je u 09,10 sati, a očevid je započeo u 14,00 sati.

Prema potvrdi PU Osijek br. 512325 (list 840/XI) utvrđeno je da je od optuženika Freda Marguša oduzeta automataska puška CZ M-70a tvorničkog broja 163917 (dana 17. prosinca 1991.g.). Prema nalazu Centra za krim. vještačenja (842/XI) ovoj instituciji je dostavljena nesporna čahura iz predmeta Ku-934/91. Nakon ispitivanja tragova na spornim čahurama utvrđeno je da je čahura metka call. 7,62 x 39 mm koja na dancetu ima oznaku "323-88" ispaljena upravo iz automatske puške marke "Crvena zastava" M 70 AP2, call. 7,62 x 39 mm tvorničkog broja 163917. Fotoelaborat pokazuje i uklopljene individualne karakteristike mehaničkih tragova izbacivača na spornoj i probnoj ispaljenoj čahuri iz automatske puške prikazan je i na fotoelaboratu (list 1020/XIII).

Uvidom u fotoelaborat (list 57 spisa K-4/97) vidljivo je beživotno tijelo Svetozara Bulata na prostoru ispred vatrogasnog doma.

Sporna je odlučna činjenica da li je optuženik Fred Marguš usmrtio Vukašina i Svetozara Bulata i teško tjelesno ranio Slavena Bulata, kao što to tvrdi optužba ili optuženik nije bio počinitelj kriminalnog čina, kao što tvrdi materijalna i formalna obrana.

Iz iskaza svjedoka Antuna Bureka i Ivana Bognara proizlazi da su ispred vatrogasnog doma na udaljenosti od oko 100 metara kritične zgrade, komentirajući da Ivanovac „pada“ u neprijateljske ruke, uočili zaustavljeni automobil „Golf“ boje trule višnje, a da su istovremeno čuli nakon hitaca ženski jauk „,joj, ubij mi muža“.

Da se automobil marke Golf crvene boje zaustavio nasuprot vatrogasnog doma, krećući se iz pravca Osijeka potvrđuje i Marija Bulat i Slaven Bulat, s tim da Marija Bulat uočava tri

uniformirane osobe (imaju maskirne uniforme) u unutrašnjosti automobila. Vozač spušta staklo, a jedna od osoba iz unutrašnjosti automobila puca.

Ako se iskazu svjedokinje Darinke Bulat, koja je bila očevidac inkriminacije, i koja je iskazala tijekom cjelokupnog postupka (čak i onog vođenog pred Vojnim sudom u Osijeku K-440/93., a kasnije isti spis predmeta pred ovom sudom pod brojem K-4/97.) da je u automobilu koji se kretao desno od nje iz smjera Osijeka i zaustavio se nasuprot vatrogasnog doma, prepoznala kao osobu koja je pucala - optuženika Freda Marguša, kojeg pozna od prije kao „ivanovačkog zeta“ i zbog neobično dugoljastog lica (što odgovara realitetu - prema opservaciji suda, a ovo proizlazi i iz fotografije s lista 329/V spisa), dodaju i naprijed izvedeni posredni dokazi, činjenice indicije, te pomoćne činjenice, proizlazi jedini mogući zaključak da je kritične zgrade na oštećenike iz automatske puške pucao optuženik Fred Marguš. Osim toga sud nije imao razloga da posumnja u njen iskaz na glavnoj raspravi kada je navela da joj je sin Vukašin, teško ranjen uspio punih usta krvi izgovoriti „Fred“, prije no što je izdahnuo. Na ovakvu dopunu iskaza stranke nisu imale primjedbi, a sud nije nalazio razloge zbog čega bi svjedokinja dodatno teretila optuženika.

Svjedok Antun Burek ml. oborio je obranu optuženika Freda Marguša uz tvrdnju da je on kao pripadnik „Fredovog voda“ bio zadužen poluatomatskom puškom, dok je optuženik, kao njegov zapovjednik dužio automatsku pušku „Crvena Zastava“ call. 7,62 mm.

Optuženik Fred Marguš svojom iskazom nije niti jednim dokazom potvrdio svoju obranu tzv. alibijem, nego čak štoviše sud je kao dokaz cijenio i njegovo priznanje ubojstva, odnosno nanošenja teške tjelesne ozljede članovima obitelji Bulat, koje je izneseno pred istražnim sucem tadašnjeg Okružnog suda u Osijeku u predmetu K-4/97., a s lista 76 tog spisa. Ovo priznanje je bilo valjano i u skladu s tadašnjim procesnim pravilima. Tada se doduše optuženik pozivao na nužnu obranu, uz tvrdnju da se u jednom trenutku Svetozar Bulat uhvatio za pištolj kojeg je imao za pojasom (čime bi isključio svoju protupravnost). Na glavnoj raspravi (u spisu predmeta K-4/97.) optuženik je doduše porekao priznanje uz tvrdnju da je prije istražnog iskaza bio izvrnut torturi policijskih službenika, da bi u konačnosti rješenjem ovog suda br. K-4/97-159. (list 313 spisa) dana 24. lipnja 1997., odlučujući po službenoj dužnosti o primjeni Zakona o općem oprost u obustavljen kazneni postupak protiv optuženika zbog dva kaznena djela ubojstva iz čl. 34. st. 1. i 4. KZRH, te kaznenog djela dovođenja u opasnost života i imovine opće opasnom radnjom ili sredstvom iz čl. 46. st. 1. KZRH. Ovo rješenje se u fotokopiji nalazi i u ovom spisu na listu 871/XII.

Ratni zločin protiv civilnog stanovništva je kazneno djelo iz čl. 120. OKZ RH potpada pod glavu XV. tog Zakona među kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Opis kaznenog djela sadrži blanketnu dispoziciju koja upućuje na to da su radnje koje su navedene u opisu kaznenog djela protivne međunarodnom pravu. Ovo kazneno djelo čini svatko tko kršeći pravila međunarodnog prava, za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na civilno pučanstvo, naselje, pojedine civilne osobe ili osobe onesposobljene za borbu kojeg je posljedica smrt, teška tjelesna ozljeda ili teško narušavanje zdravlja, napad bez izbora cilja kojim se pogađa civilno stanovništvo, da se civilno pučanstvo ubija, muči ili da se prema njemu nečovječno postupa. Osim toga odnosi se na protuzakonita zatvaranja, oduzimanje prava na pravedno i nepristrano suđenje, prisiljavanje na službu oružanim snagama i slično.

Ratni zločin protiv civilnog pučanstva čini i onaj koji kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se izvrši napad na objekte posebno zaštićene međunarodnim pravom. Dispozicija djela je blanketna i temelji se na Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata iz 1949. g. (četvrta Ženevska konvencija) te Dopunskom protokolu Ženevskim konvencijama UN o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba iz 1977.g. (Dopunski protokol I). S obzirom na to da se kazneno djelo čini u oružanom sukobu, bez specifikacije ili je riječ o međunarodnom ili nemeđunarodnom sukobu osnovu ovog kaznenog djela čini i Dopunski protokol Ženevskim konvencijama UN o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba iz 1977.g. (Dopunski protokol II). Objekte zaštite su određena temeljna prava civilnog pučanstva. Status civila mogu imati samo osobe koje ne sudjeluju aktivno u neprijateljstvu.

Odredbama čl. 3. st. 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. g. te čl. 4. st. 1. i st. 2. toč. a. i čl. 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949.g. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977. g. zabranjen je svaki čin protiv života i tijela civila.

Analizirajući navedeni događaj sud je zaključio da su oštećenici - članovi obitelji Bulat (Svetozar, Vukašin i mldb. Slaven) srpski civili iz Ivanovca te da su bile osobe koje nisu sudjelovale u ratnim sukobima i oružanoj pobuni protiv nove hrvatske vlasti, već su s punim povjerenjem zadržali se u svojim domovima sve do osobne ugroženosti vojnim djelovanjem bivše JNA i pripadnika srpskih paravojnih formacija iz pravca sela Antunovca. Nitko od njih nije pripadao neprijateljskim formacijama, dapače vodili su miran suživot s ostalim stanovništvom svog obiteljskog okruženja, bez namjere pružanja bilo kakvog otpora obrambenim postrojbama HV, dijeleći sudbinu branitelja i ostalog stanovništva. Za nikoga od njih nije postojala ni osnova sumnje da bi bio neprijateljski nastrojen (da bi bio špijun, snajperista ili osoba koja opslužuje minobacač) te je njihova likvidacija, odnosno ranjavanje, bez razloga i povoda.

Glede subjektivnog odnosa optuženika Freda Marguša prema počinjenom djelu, nalazom i mišljenjem vještaka psihijatra prof. dr. Pave Filakovića utvrđeno je da je optuženik u vrijeme počinjenja djela mogao shvatiti značenje počinjenog djela i upravljati svojim postupcima, iako su te sposobnosti bile bitno smanjene, a u smislu čl. 10. st. 2. OKZ RH. Nalaz i mišljenje vještaka je u cijelosti prihvaćeno jer je dano po stručnoj i profesionalno iskusnoj osobi, na temelju izvršenog psihijatrijskog pregleda i uvidom u medicinsku dokumentaciju (uključiv i onu koja se odnosi na šećernu bolest), a niti stranke na ove nisu imale primjedbi.

Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva je umišljajno (namjerno) kazneno djelo, pri čemu je dostatan i eventualni umišljaj (neizravna namjera), a to znači da je njegovo počinjenje dovoljno da je počinitelj svjestan da svojim postupanjem krši pravila međunarodnog prava i da postupi prema civilima. Iz svih okolnosti inkriminiranog događaja kao nesporno je utvrđeno da je optuženik Fred Marguš kada je postupao (činio) bio svjestan da su članovi obitelji Bulat iz Ivanovca civili, dok ih je u oružanim sukobima koji su se tada odigravali na širem području grada Osijeka držao pripadnicima protivničke strane u navedenom oružanom sukobu samo zato što su Srbi i koje je izjednačio s pobunjenim djelom srpskog stanovništva.

Subjektivna činjenica svijesti optuženika Freda Marguša o uzročnoj vezi između njegovog postupanja (činjenja) i nastale posljedice (smrti Svetozara i Vukašina Bulata i

nanošenju teške tjelesne ozljede mldb. Slavenu Bulatu) utvrđena je tzv. posrednim dokazom, činjenicom – indicijom koja zapravo predstavlja objektivni element u njegovu ponašanju. Ta činjenica-indicij je da je u navedene oštećenike optuženik ispaljivao projekte iz automatskog oružja na relativno kratkom rastojanju (oko 10-ak metara). Ovaj sud je mišljenja da navedena činjenica-indicij ima takav karakter da isključuje svaku drugu mogućnost osim one, da je optuženik bio bio svjestan mogućnosti da uslijed njegovog postupanja može nastupiti i najteža posljedica – smrt i teško ranjavanje civila (što se i dogodilo) i da je to i htio da je obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH ostvario s direktnim umišljajem u smislu čl. 11. OKZ RH. Nesporna je činjenica da je automatska puška podesna za nanošenje ozljeda koje mogu prouzročiti smrt osobe ili njeno ranjavanje.

Iz utvrđene činjenice da je optuženik Fred Marguš bio svjestan značenja počinjenog djela, u smislu njegove zabranjenosti, sud je uz uz prije utvrđenu ubrojivost i namjeru, zaključio da je kod ovog postojala svijest o protupravnosti počinjenog djela. Naime, sud drži da je optuženik bio svjestan da navedenim ponašanjem krši pravila međunarodnog prava i da su objekt njegove radnje civilne osobe. Pri tome nije bitno da li je optuženik znao koja točno pravila međunarodnog prava svojim postupanjem krši, bitno je da je znao da čini nešto što mu je zabranjeno.

Primjenom materijalnog kaznenog prava, navedenih odredbi OKZ RH, Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. g. i Dopunskog protokola (protokol II) od 8. lipnja 1977.g., na utvrđeno činjenično stanje - da je optuženik Fred Marguš kao pripadnik HV u nakani da usmrti civile srpske narodnosti koji su se nalazili ispred vatrogasnog doma u Čepinu, u ove ispalio hice iz automatske puške, te su Svetozar i Vukašin Bulat ubijeni, a mldb. Slaven Bulat zadobio tešku tjelesnu ozljedu, to je sud zaključio da je optuženik skrivljenom i protupravnom radnjom ostvario biće kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, pa ga je za ovo kazeno djelo i oglasio krivim.

Iz činjeničnog opisa kaznenog djela u izreci ove presude, u odnosu na činjenični opis djela u izreci optužnice, izostavljene su činjenice koje nisu odlučne za kazneno djelo.

Nije u pravu optuženik kada tvrdi da se u ovom predmetu radi o presuđenoj stvari zato što je optuženik rješenjem ovog suda br. K-4/97-159. i primjenom Zakona o općem oprost obustavljen kazneni postupak protiv optuženika zbog dva kaznena djela ubojstva iz čl. 34. st. 1. i 4. KZRH (Svetozar i Vukašin Bulat). Naime, bez obzira što se radi o istom događaju, ova činjenica ne isključuje donošenje osuđujuće presude protiv optuženika za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, budući da se ovdje radi o djelu koje je istovremeno upravljeno i protiv čovječnosti i međunarodnog prava, a ne samo protiv života i tijela. S obzirom da je utvrđeno da se optuženik tijekom navedenog oružanog sukoba nije pridržavao zakona i običaja rata, odnosno, da je u konkretnoj situaciji opisanoj u izreci presude postupao protivno onim pravilima međunarodnog prava kojima se za vrijeme oružanog sukoba štiti civilno stanovništvo, a koja su također pobliže navedena u izreci pobijane presude (postupio protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine), onda nema nikakove dvojbe da je optuženik počinio i krivično djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva za koje kazneni progon ne zastarijeva i koje kazneno djelo je država Hrvatska obvezna goniti po međunarodnom pravu. Stoga u konkretnom slučaju ne može biti govora ni o presuđenoj stvari.

Kazneno djelo pod točkom b)

Optužbom se Fredu Margušu stavlja na teret da je uhitio Nedeljku i Nikolu Vico, zatočio ih bez pravnog temelja, nečovječno postupao prema njima, mučio, oduzeo njihovu imovinu i potom ih kao supočinitelj lišio života.

Optuženik Fred Marguš poriče počinjenje ovog kaznenog djela.

Prema iskazu oštećene - svjedokinje Ljiljane Vico proizlazi da je ista svoje roditelje čula telefonom 21. studenog 1991.g. te ih je pozivala da dođu k njoj u Novi Sad. Iste večeri svjedokinja je od prijatelja iz Sarajeva (notorna je činjenica da su telefonske veze s Novim Sadom, gdje je svjedokinja prebivala, bile u prekidu) čula je da roditelji nisu uspjeli napustiti Čepin, već će pokušati slijedećeg dana te preko Bosne ili preko Mađarske doći do Novog Sada.

Kako bi se što izvjesnije utvrdilo vrijeme počinjenja inkriminacije, ispitani su svjedoci – svi u kritično vrijeme pripadnici tzv. „Fredovog voda“. Oni su koristili kao „bazu“ kuću vlasnika Nikole Vukovića u Čepinu, ulica Rade Končara 18, a osim toga u njoj su živjela tri prognanika iz Baranje, također pripadnici voda te Božidar Medar iz Rovinja. Tako je Tanja Pandl (pripadnica voda koja nije išla u Laslovo) navela da dok je vod bio u Laslovu od 17. do 23. studenog 1991.g. optuženik Fred Marguš dovodi bračni par u podrum, koji tu zadržava 2 - 3 dana, a svjedokinji zabranjuje da na bilo koji način pomaže ovim osobama. Unatoč zabrani optuženika nepoznatom muškarcu i ženi donosi čaj i vodu i u kontaktu s ovim osobama saznaje da su oni vlasnici automobila marke „Golf“ parkiranog u dvorištu kuće „punog stvari“. Osim toga saznaje da su napuštali Čepin s ciljem da odu kćerki, ali ih je optuženik Fred Marguš zaustavio na putu. Ovo potvrđuje i svjedokinja Snježana Ernješ također pripadnica voda koja nije išla na borbeni zadatak.

Dražen Pandl, kao pripadnik voda, zatekao je nepoznate civile u podrumu kada je došao iz Laslova. Pitao je optuženika Freda Marguša, a ovaj mu je odgovorio da se radi o bračnom paru Vico.

Ivan Bodružić vrativši se iz Laslova istog poslijepodne pita Snježanu Ernješ i Tanju Pandl – tko je u podrumu, a one su mu odgovorile da se tamo nalaze „četnici“. Poznavao je bračni par Vico kao mještane, razgovarao s njima i saznao da su pri izlasku iz Čepina na putu prema Bosni bili zaustavljeni i uhvaćeni od seoskih straža.

Božidar Medar došao s terena u Laslovu oko 05,00 i u sobi koju je koristio za odmor zatekao muškarca u dobi od oko 55 godina i nešto mlađu ženu. Za njima je odmah došao optuženik Fred Marguš. Iz pitanja koje im je postavljao zaključio je da su oboje Srbi te da ih optuženik smatra neprijateljima koji surađuju s „četnicima“ i daju im koordinate za topničke i minobacačke napade. Bilo mu je mučno gledati sve to i napustio je prostor podruma - suterena ove kuće. Kada se kasnije istog dana vratio nije ih zatekao, nego je čuo da ih je optuženik Fred Marguš odvezao s dva mlađa muškarca i ubio.

Iz iskaza svjedoka Zlatka Ernješa, Rudolfa Baranjeca, Adolfa Mohera, Krunoslava Hefera i Rudija Lovrekovića proizlazi da su po dolasku u kuću „bazu“ 23. studenog 1991.g. odlagali oružje u garaži i uočili u podrumskoj prostoriji sobi starijeg muškarca i ženu.

Ne nalazeći nedosljednost i nelogičnost u iskazima ispitanih svjedoka, te imajući u vidu da nije bilo primjedbi stranaka, sud je zaključio da je upravo u vremenskom periodu od 22. do 24.

studenog 1991.g. počinjeno kazneno djelo jer se kriminalni čin sastoji od protuzakonitog zatvaranja, nečovječnog postupanja, mučenja, pljačkanja imovine i na koncu lišenja života Nedeljke i Nikole Vico.

Iz iskaza svih naprijed navedenih svjedoka proizlazi i jasno utvrđenje da su oštećenici Nedeljka i Nikola Vico protuzakonito zatvoreni voljom i htjenjem optuženika Freda Marguša.

Teza optužbe da su podrumskim prostorijama kuće gdje su bili protuzakonito zatvoreni Nedeljka i Nikola Vico bili podvrgnuti nečovječnom postupanju proizlazi iz iskaza Tanje Pandl, Dražena Pandla, Vlatka Ernješa, Snježane Ernješ, Rudolfa Baranjeca, Adolfa Mohera, Ivica Bodružića i Krunoslava Hefera. Svjedoci su jednoglasni u zapažanju da je bračni par Vico vezanih ruku na leđima, dok sjede na stolicama. Optuženik Fred Marguš izričito zabranjuje da oštećenike „pušta na toalet“ tako da su isti „veliku i malu nuždu“ obavljali ispod sebe.

U opisanom postupanju sud nalazi i elemente mučenja kojem su bračni par Vico bili izvrgnuti, pored udaraca koje žrtvama zadaju pored optuženika Freda Marguša i pok. Tomislav Batrnek i pok. Zlatko Frajtag. Prema iskazu svjedokinje Snježane Ernješ oštećenik Nikola Vico je imao vidljive ozljede na glavi, a koje je zadobio prilikom ispitivanja o njegovoj navodnoj neprijateljskoj aktivnosti, što vrlo zorno opisuje svjedok Božidar Medar te svjedokinja Tanja Pandl. Indikativno je da ovaj svjedok Božidar Medar, inače s prebivalištem u Rovinju, napušta redove HV pod dojmom epizode koje je promatrač i razočaran u ovakve samovoljne postupke pojedinaca unutar Oružanih snaga RH.

Kćerka oštećenih Ljiljana Vico iskazala je da su njeni roditelji, točnije otac Nikola bio vlasnikom automobila marke Golf bijele boje registarske oznake OS 964-03, starog tada oko 2 godine. Tanja Pandl je u neposrednim kontaktima tijekom boravka bračnog para Vico u podrumu kuće u Čepinu u ulici Rade Končara 18 saznala prilikom donošenja vode i čaja istima, da se ispred kuće u kojoj se zatočeni nalazi parkiran automobil marke Golf, koji je vlasništvo oštećenika. Da se automobil marke „Golf“ bijele boje, pun stvari, nalazio na parkiralištu ispred opisane kuće u trenutku kada se pripadnici voda vraćaju s terena u Laslovu - rano ujutro 23. studenog 1991.g. potvrđuju svojim iskazima Zlatko Ernješ, Rudolf Baranjec, Rudi Lovreković i Ivica Bodružić. Kasnije se uvjeravaju da ovaj automobil koristi optuženik Fred Marguš. Sve ovo upućuje na zaključak da je optuženik otuđio imovinu civila tijekom oružanog sukoba nemajući ovlaštenje vojnih ili civilnih vlasti za takvim postupkom.

Nitko od ispitanih svjedoka nije imao neposrednih saznanja o vremenu, načinu niti osobama koje su ubile Nedeljku i Nikolu Vico. Tek svjedok Dražen Pandl navodi da onog dana kada je saznao da je bračni par Vico zatočen nalazi u podrumu kuće Nikole Vukovića, poslijepodne tamo nikoga nije više zatekao, a čuo je da ih je odveo optuženik Fred Marguš s dva mlađa muškarca. Ovo potvrđuje i svjedok Božidar Medar.

Za napomenuti je da nije izvršena ocjena iskaza ostalih svjedoka (čiji iskazi su pročitani, uz suglasnost stranaka, na glavnoj raspravi) zbog toga što iz njihovih iskaza proizlazi da činjenice o kojima su oni svjedočili ili nisu sporne ili nisu važne za ovaj kazneni postupak.

Iz zapisnika o očevidu (749/X) te uvidom u fotoelaborat (lista 61 spisa K-4/97) proizlazi da su dana 12. prosinca 1991.g. u predjelu šume „Vrbik“ smještene između Ivanovca i Čepina,

lijevo od ceste poljskog puta kojim se ide na pustaru „Ovčara“ pronađena dva tijela - muškarca i žene.

Nema dvojbe da su Nedeljka Vico i Nikola Vico umrli nasilnom smrću. Ova činjenica prozlaži iz nalaza i mišljenja vještaka balističara i sudsko-medicinskog vještaka.

Isti zaključuju prema zapisniku o obdukciji oštećene Nedeljke Vico da je ista obducirana 13. prosinca 1991.g. Imenovana je umrla nasilnom smrću uslijed višestrukih strijelnih ozljeda prsnog koša i leđa. Pogodena je sa sedam projektila. Redoslijed ozljeda ne može se decidirano odrediti. Jedna od vjerojatnosti je da su prvo nastale ozljede na leđima, a zatim one na prednjoj strani prsnog koša. Razlog je što su ozljede na prsnom košu izrazito silaznog smjera što objašnjava padanjem žrtve. Navedene ozljede oštećena je zadobila iz jednog ili više komada ručnog vatrenog oružja, a prema pronađenim materijalnim tragovima call. 7,62 mm x 39 i call. 45ACP (11,43 mm). Prema obducentu radilo se o pucanju iz daljine.

Prema zapisniku obdukcije oštećenika Nikole Vico proizlazi da je isti obduciran 13. prosinca 1991. g. Umro je nasilnom smrću uslijed prostrjelne ozljede glave i prsnog koša. Prilikom ispaljenja projektila koji je pogodio glavu žrtve prednja - lijeva strana glave je bila okrenuta ustima cijevi oružja. Kod prostrijela prsnog koša žrtva je bila okrenuta lijevo bočno. Na redoslijed tj. zadobivanje ozljeda oštećenika, kao ni na udaljenost pucanja nije moguće zaključivati. Iako je moguće približno zaključivati na odnos cijevi ili oružja, a time i osobe koja vrši opaljenje projektila u času pucanja, nije moguće zaključivati na položaj tijela oštećenika u prostoru u času zadobivanja ozljeda pa je oštećenik svaku ozljedu mogao zadobiti u stojećem ili kojem drugom položaju u kojem je određeno ozljeđivanje regija tijela bila dostupna ozljeđivanju. Navedene ozljede oštećenik je zadobio iz jednog ili više komada ručnog automatskog vatrenog oružja, a prema pronađenim materijalnim tragovima call. 7,62 mm x 39 i call. 45 ACP (11,43).

Prema potvrdi PU Osijek br. 512325 (list 840/XI) utvrđeno je da je od optuženika Freda Marguša oduzet automat marke Thomson tvorničkog broja 356944 dana 17. prosinca 1991.g.

Iz nalaza Centra za kriminalistička vještačenja (842/XI) proizlazi da je u omotu br. 8 dostavljeno 11 komada čahura call. 7,62 mm i zrno metka 7,62 mm pregledom užeg i šireg mjesta događaja (Ku-927/91). U omotu br. 9 dostavljano je zrno metka 11,43 mm pronađeno u tijelu Nedeljke Vico. Nije doduše utvrđeno da je zrno call. 11,43 mm ispaljeno iz ovog automata, ali valja imati u vidu da se optužnicom KT- 440/93. (list 134 spisa K-4/97.) od 20. travnja 1993.g. Vojnog tužiteljstva Osijek optuženika Freda Marguša teretilo da je iz bivšeg skladišta vojne opreme „Lug“ između ostalih oružja i minsko-eksplozivnih sredstava za sebe uzeo i automat „Thomson“ tvorničkog broja 87495 u vremenskom periodu od 26. rujna do 5. listopada 1991.g. Ova potonje utvrđena činjenica upućuje na zaključak da je optuženik imao u posjedu više automatskih pušaka „CZ“ i automata „Thomson“. Naime, prema potvrdi o privremeno oduzetim predmetima od optuženika je 17. prosinca 1991.g. oduzeta i automatska puška „CZ“ call. 7,62 mm tvorničkog broja 60489 (list 841/XI).

Ako se imaju u vidu iskazi svjedoka koji su potvrdili da je optuženik Fred Marguš doveo u predmetnu kuću bračni par Vico, koristeći nakon toga njihov automobil marke Golf (koji nije evidentiran u vojnoj evidenciji, te ima civilne registrske oznake – što sam optuženik navodi u svojoj obrani), kao i posredeno izveden dokaz (svjedoci po čuvenju Dražen Pandl, Tanja Pandl i Božidar Medar) da je optuženik Fred Marguš odveo iz kuće ove žrtve, te iskazima svjedoka Antuna Bureka i Tanje Pandl da su optuženika vidali u kritično vrijeme s automatom „Thomson“

te kada se ovi personalni dokazi stave u relevanciju s materijanim dokazima (mjesto nastupanja nasilne smrti, čime je i na koji način nanešena ozljeda koja je imale za posljedicu nasilnu smrt) proizlazi jedini mogući logični zaljučak da je optuženik Fred Marguš inkriminirane zgrade s još jednom nepoznatom osobom ispaljivanjem hitaca sudjelovao u usmrćenju navedenih civila. Sud drži da ima dovoljno navedenih dokaza za pozitivno utvrđenje navedene sporne i odlučne činjenice.

Samo na taj način, zaključkom da je opt. Fred Marguš sudjelovao u usmrćenju navedenih civila, mogu se objasniti, s obzirom na pravila logike i općeg ljudskog iskustva naprijed navedene činjenice - indicije da je doveo bračni par Vico i držao zatočene, vezane za stolicu 2-3 dana u podrumskim prostorijama kuće, ne dopuštajući da im se itko približi i pomogne od pripadnika voda, zajedno s još dva - pokojna člana svog voda ispitivao iste o njihovoj navodnoj neprijateljskoj angažiranosti i tukao ih te se tada, a kasnije koristio automobilom vlasništvo oštećenika Nikole Vico, koje vozilo je 1995.g. registrirano na fizičku osobu, za koju se nije moglo utvrditi da je zakoniti pravni sljednik Nikole Vico, što proizlazi iz posebnog izvješća PU Osječko-baranjske od 2. prosinca 2005.g. (list 747/X spisa).

Optuženik Fred Marguš svojom materijalnom obranom nije pružio protudokaza koji bi išli u prilog njegove izjave da se ne smatra krivim. Formalna obrana je polemizirala o zakonitosti potvrde o privremeno oduzetim predmetima, što je naprijed analizirano pod točkom a) obrazloženja optužnice.

Pod točkom a) obrazloženja presude bilo je naznačeno da kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH čini onaj tko u vrijeme oružanog sukoba krši pravila međunarodnog prava tako da između ostalog protuzakonito zatvara civile, nečovječno postupi prema njima, muči ih i ubija. Ova zakonska norma naslanja se na odredbe Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, njenog dopunskog Protokola II kojim je zabranjen svaki čin protiv života i tijela civila kod nemeđunarodnih oružanih sukoba. Nedeljka i Nikola Vico su bili civili čiji je jedini problem bio što su kanili napustiti Čepin i što su osobe srpske narodnosti.

Time što je u vremenskom razdoblju od 22. do 24. studenog 1991.g. tijekom trajanja oružanih sukoba s pobunjenicima u RH potpomognutih bivšom JNA, optuženik Fred Marguš protuzakonito zatvorio, nečovječno postupao, mučio Nedeljku i Nikolu Vico, a zatim s nepoznatim članom svog voda odveo oštećene u šumu gdje ih je likvidirao, imenovani je ostvario elemente bića kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Da se pri ubijanju žrtava radi o supočiniteljstvu proizlazi iz tragova streljiva call. 7,62 mm i call. 11,43 mm koji su pronađeni pored žrtvava, odnosno zrno call. 11,43 mm koje je izvađeno iz tijela Nedeljke Vico prilikom obdukcije. Dakle, u žrtve je pucano iz dva različita oružja što daje za zaključiti da je optuženik Fred Marguš pucao iz jedne vrste oružja, a nepoznati počinitelj iz druge. Bez ikakve je sumnje da su počinitelji u odnosu na očekivanu posljedicu postupali na temelju zajedničkog dogovora - plana (subjektivna pretpostavka supočiniteljstva) koje je rezultiralo zajedničkim činjenjenjem - postupanjem (objektivna pretpostavka supočiniteljstva). Pojam zajedničkog plana, kao oblika supočiniteljske odgovornosti jasno je ustanovljeno u međunarodnom običajnom pravu i dodatno potvrđen, mada implicitno, u Statutu Međunarodnog tribunala-suda.

Već prije pod točkom a) obrazloženja presude utvrđeno je da je u inkriminirano vrijeme optuženik Fred Marguš prema nalazu i mišljenju vještaka - bio bitno smanjeno ubrojav (uračunljiv, prema terminologiji OKZ RH).

Kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH može se počiniti isključivo namjerno (umišljajno). Analizirajući inkriminirani događaj kao nesporno je utvrđeno da je optuženik Fred Marguš postupao prema Nedeljki i Nikoli Vico na način protivan pravilima međunarodnog prava, znajući da su isti civili. Okolnost da je primjenjivao fizičku silu prema bračnom paru Vico očekujući da će isti priznati svoju navodnu neprijateljsku djelatnost. Međutim, za ovakva postupanja optuženik kao pripadnik HV nije imao ovlaštenje, nego je kroz institucije civilne i vojne vlasti mogao inicirati kazneni postupak zbog osnova sumnje o neprijateljskoj djelatnosti, pri čemu im se opet moralo osigurati nepristrano i pravedno suđenje.

S obzirom da je optuženik Fred Marguš porekao počinjenje kaznenog djela, subjektivne činjenice njegove svijesti o kauzalnoj vezi između njegovog opisanog protupravnog postupanja i nastale posljedice (protuzakonito zatvaranje, nečovječno postupanje, pljačkanje imovine te ubijanje civila) utvrđeno je posrednim dokazima, činjenicom indicijom koja zapravo predstavlja objektivni element u njegovu ponašanju kao i ponašanje nepoznatog pripadnika HV. Činjenica – indicij da su u navedene civile (pored naprijed navedenih postupaka) ispaljivani hici u pravcu vitalnih dijelova tijela isključuju svaku drugu mogućnost osim one da je optuženik Fred Marguš bio svjestan mogućnosti da uslijed njegovog postupanja (te postupanja nepoznatog počinitelja iz njegova voda) može nastupiti smrt civila i to je upravo i htio. Nedvojbeno je činjenica da se vatrenim oružjem – automatskom puškom, odnosno automatom može prouzročiti smrt neke osobe i toga je optuženik Fred Marguš bio svjestan i to i želio postići.

Na utvrđeno činjenično stanje je primjenjeno materijalno kazneno pravo – navedene odredbe OKZ RH, Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949.g. i Dopuskog protokola (Protokol II) od 8. lipnja 1977.g. te je zaključeno da je optuženik Fred Marguš skrivljenom i protupravnom radnjom ostvario sva obilježja kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH pa ga je za ovo kazneno djelo i oglasio krivim.

Iz činjeničnog opisa predmetnog kaznenog djela u izreci ove presude, u odnosu na činjenični opis djela u izreci optužnice, izostavljen je su tvrdnje optužbe (da su bračnom paru kritične zgode bile vezane noge za stolice) koje nisu u skladu s izvedenim dokazima.

Kazneno djelo pod točkom c)

Optužnicom pod točkom c) Fredu Margušu je stavljeno na teret da je kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba civilno stanovništvo – Stevana i Dragicu Gvozdenović i Ljubomira Grandića protuzakonito zatvorio, nečovječno postupao prema njima, opljačkao njihovu imovinu, a potom ih ubio.

Optuženik Fred Marguš ne spori da pozna Stevana Gvozdenovića koji je svojevremeno bio njegov pretpostavljeni – direktor, ali poriče da je poduzimao bilo kakve nezakonite radnje, a

prema činjeničnom opisu optužnice, što uključuje i lišenje života svih žrtava iz ove točke, tim više jer ne zna doći do mjesta gdje su pronađena mrtva tijela ovih osoba.

Nije sporna činjenica da su Stevan i Dragica Gvozdenović te Ljubomir Grandić umrli nasilnom smrću.

Ova činjenica prvenstveno proizlazi iz provedenog interdisciplinarnog vještačenja – vještaka sudsko-medicinske struke i vještaka balističara.

U odnosu na oštećenika Stevana Gvozdenovića utvrđeno je da je obdukcija učinjena 10. siječnja 1992. g. Smrt je uzrokovana s tri prostrijela kroz glavu. Svi ulazi su na stražnjoj strani glave stoga je taj dio okrenut ustima cijevi. Zbog truležnih promjena ne može se odrediti daljina pucanja. Prema veličini ulaznih ozljeda na kosti glave te pronađenim materijalnim tragovima na mjestu događaja, zadobivene povrede mogle su nastati iz ručnog automatskog oružja u cal. 45 ACP odnosno 11,43 mm.

Vještaci na temelju obdukcije koja je učinjena 10. siječnja 1992.g. u odnosu na oštećenu Dragicu Gvozdenović zaključio je da je ista zadobila dva prostrijela na glavi te prostrijel desne podlaktice. Smrt je uzrokovana s dva prostrijela u glavu. Prostrijeli kroz glavu započinju straga i desno, a izlaze naprijed i desno, stoga su i usta cijevi oružja bili straga. Zbog truležnih promjena ne može se odrediti daljina pucanja. Prema veličini ulaznih ozljeda na kosti glave te pronađenih materijalnih tragovima na mjestu događaja zadobivene povrede mogle su nastati iz ručnog automatskog oružja u cal. 11,43 mm.

Iz zapisnika o obdukciji sačinjenog 10. siječnja 1992. kod oštećenika Ljubomira Grandića nađen je prostrijel kroz glavu i dva prostrijela kroz trup. Obdukcijom je utvrđeno da je uzrok smrti prostrijelna ozljeda glave. Prostrijel kroz glavu započinje lijevo, bočno kroz sljepoočnicu, a završava na desnoj sljepoočnici. Prostrijeli kroz lijevu stranu debelog mesa započinju straga, a završavaju naprijed. Redoslijed ozljeda ne može se utvrditi. Zbog truležnih promjena ne može se odrediti daljina pucanja. Prema veličini ulaznih ozljeda na kosti glave te pronađenih materijalnih tragova na mjestu događaja zadobivene povrede mogle su nastati iz ručnog automatskog oružja u cal. 45 ACP (11,43 mm).

U prilog činjenice o nasilnoj smrti oštećenika ide i uvid u zapisnik o očevidu (387/VI) od 22. siječnja 1992.g. iz kojeg proizlazi da su tri mrtva tijela - dva muškarca i žena pronađena u polju Jasenik između šuma Bentez i Trešnjica, a da se ovo područje nalazi između sela Beketinci i Čepinski Martinci. Zapisnički je konstatirano da je ispod ženskog tijela pronađena jedna čahura cal. 11,43 mm. Na fotografijama broj 11 i 12 fotoelaborata (list 389/VI spisa) vidljive su dvije čahure i zrno projektila.

Da se inkriminacija zbila 23. studenog 1991.g. potvrđuju ispitani svjedoci Radmila Obradović i Anka Grandić koji doduše nemaju neposrednih saznanja o inkriminaciji. Radmila Obradović svojim iskazom je ukazala da je posredno saznala (od drugih osoba) da je njen otac Stevan Gvozdenović kanio kritičnog dana 23. studenog 1991.g. krenuti u Osijek na autobusni kolodvor. Cilj putovanje njega i majke Dragice je bio Beograd, jer su kao roditelji trebali prisustvovati vjenčanju druge kćerke, koja je zakazano 30. studenog 1991.g.

Svjedokinja Anka Grandić saznala da je (naknadno - jer nije u inkriminirano vrijeme bila u Osijeku gdje je obitelj Grandić imala prebivalište) dana 23. studenog 1991. godine njen suprug Ljubomir bio u jutarnjim satima kod tazbine u Osijeku i od njih se uputio u Čepin. Posredno je saznala da je suprug u Čepinu navraćao kod bračnog para Gvozdenović, a kako ih nije našao kod

kuće od njihovog susjeda po imenu Sreto, čije svjedokinja prezime ne zna, saznala je da je bračni par otišao u kupovinu ili slično. Poslije toga se njenom suprugu gubi svaki trag.

Ovome treba dodati kao dokaz i iskaz svjedokinje Radmile Vukčević koja navodi da je posljednji puta vidjela svoju susjedu Dragicu Gvozdenović 23. studenog 1991.g., zna sigurno da je bila subota (što je notorna činjenica) kada je ista pitala svjedokinju da li bi je mogla povesti automobilom iz Čepina za Bosnu. Svjedokinja ju je odbila uz obrazloženje da je u automobilu šest osoba i da imaju još i prtljagu.

Sporno je tko je lišio života Stevana i Dragicu Gvozdenović i Ljubomira Grandića budući optuženik Fred Marguš odbacuje bilo kakvu kazneneno pravno odgovornost u svezi ovih djela.

Međutim, očevidac inkriminacije Oto Lučinger tereti optuženika Freda Marguša navodeći da se kretao pješice kada ga je zaustavio isti. Upravljač je Golfom – bijele boje. Tražio je od svjedoka da pođu zajedno „provjeriti“ jednu kuću. Zaustavivši se pred katnicom u Čepinu, izašao je iz automobila lupati i dozivati ukućana imenom „Stevo“. Nakon kraćeg vremena jedna starija osoba, koju svjedok nije mogao dobro vidjeti, otvorila je vrata rekla da su ukućani otišli rođaka otpratiti na kolodvor. Krećući se automobilom, na autobusnoj stanici nasuprot groblja uočili su muškarca i stariji bračni par. Sve njih optuženik je doveo do automobila u kojem se svjedok nalazio i rekao da moraju poći na razgovor u „bazu“. Odvezli su se svi zajedno do kuće Nikole Vukovića.

Svjedok je bio vrlo kratko u prostoriji zgrade gdje je optuženik ispitivao ove osobe. Istima su ruke bile zavezane na leđima, a ispitivanju se pridružio i pok. Tomislav Batrnec. Iz razgovora koji je čuo zaključio je da optuženik Fred Marguš pozna Stevu Gvozdenovića, njegovu ženu i rođaka. Istovremeno je čuo da su ove osobe njega oslovljavale imenom Fred. Svjedok nije siguran da li je iste večeri ili iduće sjeo u prtljažnik automobila kojim je upravljao optuženik. Na suvozačkom sjedalu bio Gvozdenovićev rođak, čije su ruke bile vezane na leđima. Na zadnjem sjedištu sjedili su pok. Zlatko Frajtag i do njega vezani bračni par Gvozdenović. Optuženik se kretao u smjeru Đakova i kada je došao do mjesta Branjevina, odnosno sela Vuka skrenuo je desno „makadam“ cestom i ubrzo došao do šume koju su držali pripadnici HV. Bili su iz Zagreba, propustili su ih, nakon što je optuženik pokazao vojne propusnice. Vožnja je nastavljena do mjesta gdje je bilo dosta grmlja i šikare. U trenutku kada se ovo odvijalo, bio je već mrak. Optuženik je poveo sa sobom Gvozdenovićevog rođaka koji je sjedio na prednjem sjedištu. Uputio se s njim u korov s desne strane. Bio je u potpunosti svjedoku nevidljiv, ali se uz pucanje kratkog rafala moglo čuti "...bježi, on bježi", tako da su mogli shvatiti kako taj čovjek kao bježi. Nakon toga se vratio sam optuženik. U ruci je imao automat Špagin ili Thompson, a njima se obratio riječima "...pokušao mi je pobjeći, morao sam ga ubiti". Lice pok. Zlatka Frajtaga pokazivalo je šok i iznenađenje. Obojica su šutjeli, nisu ništa smjeli reći, jer su se bojali da bi ih optuženik mogao likvidirati ukoliko usprotive onom što je učinio. Odmah potom je pokupio iz vozila bračni par Gvozdenović i vodio ih sa sobom u onom istom smjeru gdje je odveo njihovog rođaka. Čuo je kako ovi ljudi zapomažu i upućuju optuženiku riječi "...nemoj, molim te". Ubrzo su se čula dva kratka rafala i optuženik se brzo vratio, sjeo u automobil, nastavio voziti automobil nadalje istom cestom prema Beketincima gdje je izašao na glavnu cestu pored neke gostionice.

Iskazu ovog svjedoka sud je dodao atribut istinitosti jer s tako puno bitnih detalja može iskazivati samo osoba koja je bila očevidac zbivanja i emocionalno angažirana u znatnoj mjeri (uplašena i užasnuta onim što je vidjela i čula). Istovremeno je takvim iskazom potvrdila tezu optužbe da je optuženik protuzakonito zatvorio, nečovječno postupao prema oštećenim Stevanu i

Dragici Gvozdenović i Ljubomiru Grandiću, a potom ih ubio. Ovo sve kraj činjenice da je formalna obrana optuženika na glavnoj raspravi 16. ožujka 2007. prigovorila iskazu kao nevjerodostojnom (iako je svjedok ispitan i dana 28. studenog 2007.g. kada nije bilo primjedbi na iskaz identičnog sadržaja). Prigovor obrane na iskaz ovog svjedoka analiziran je naprijed u obrazloženju ove presude.

Neposredni očevidac protuzakonitog lišenja slobode oštećenika Stevana i Dragicu Gvozdenović i Ljubomira Grandića dala je svjedokinja Tanja Pandl. Iskazala je da je sljedećeg dana nakon što je optuženik Fred Marguš doveo u kuću bračni par starije životne dobi i zatvorio ih **u podrumu**, doveo je **u prostor dnevnog boravka** stariji bračni par, a moguće je bila s njima i treća osoba. Za treću osobu nije sigurna jer nije ulazila u dnevnu sobu. Čula je kako optuženik na te osobe galami i pita ih nešto u smislu "...gdje je to, gdje ste to sakrili", ali svjedokinja nije znala o čemu se radi. Kada je na trenutak pogledala u dnevnu sobu u kojoj je bio optuženik Fred Marguš sa starijim bračnim parom, a možda još i s nekom osobom, na stolu je ispred optuženika vidjela tri putovnice, papire i novac. Te osobe je optuženik doveo u kuću nešto iza podneva, a nakon što ih je u kući držao sat ili dva, čulo se da su se vrata dnevnog boravka otvarala i zatvarala. Zaključuje da je još istoga dana optuženik te osobe odveo. Nedugo što su odvedeni, vidjela je optuženika Fred Marguš koji je sa sobom donio pušku. Misli da se radi o pušci marke Thompson. Smjestio u krevet ispod madraca u dnevnom boravku i rekao joj da nitko ni slučajno tu pušku ne smije dirati. Tu pušku svjedokinja ranije nije vidjela, niti zna što se kasnije s njom zbilo. Jedino je svom tadašnjem suprugu Draženu Pandlu rekla da je optuženik Fred Marguš u krevet stavio jednu pušku, a on joj je odgovorio da se radi o pušci marke Thompson i pokazao streljivo te puške. Kasnije je u razgovoru sa svojim tadašnjim suprugom Draženom Pandlom saznala da je tu navodno bio „neki novac u koferu“ i da je taj novac uzeo optuženik Fred Marguš za sebe. Nekoliko dana iza ovog događaja optuženik joj je nudio novac ne govoreći joj pritom o kojem i čijem novcu se radi i o kojoj sumi.

Analizirajući ovaj iskaz kojeg je sud ocijenio istinitim, logičnim i neposrednim dokazano je da su oštećenici, s najvećom mogućom izvjesnošću bili Stevan i Dragica Gvozdenović, a zasigurno (imajući u vidu iskaz svjedoka Ota Lučingera) i Ljubomir Grandić, koje je optuženik Fred Marguš doveo u kuću koji je vod koristio kao „bazu“, ispitivao ih o njihovoj navodnoj neprijateljskoj djelatnosti zajedno s pok. Tomislavom Batrnekom (što potvrđuje svojim iskazom Oto Lučinger) te se nakon nestanka oštećenika iz kuće s oružjem kojeg svjedokinja nikad prije nije vidjela – automatom Thomson, što svjedokinji potvrđuje (kasnije njen) suprug Dražen Pandl.

Sukladno rezultatima dokaznog postupka sud je iz činjeničnog opisa ispustio dio da je optuženik Fred Marguš uzeo i zadržao za sebe točno neutvrđenu svotu deviza. Naime, svjedok Sreto Sekulić u svom iskazu navodi da mu Stevan Gvozdenović kao susjed i prijatelj pokazuje mjesto gdje sakriva novac u „pušnici“ unutar kuće. Kako novac ne bi bio pronađen niti detektorom metala, svjedok potanko opisuje da ga oštećenik stavlja u staklenku s plastičnim poklopcem. Ovoj činjenici bi bilo moguće dodati iskaz Tanje Pandl koja vidi nekakav novac u prostoriji dnevnog boravka gdje se nalazi bar bračni par Gvozdenović (po njenom iskazu) te joj nakon tih događaja optuženik Fred Marguš nudi novac – koliko joj treba, što ona odbija. Radi se po ocijeni ovog suda o običnom zbroju činjenica-indicija, a ne o tzv. sustavu (zatvorenom krugu) činjenica – indicija koje bi bilo tako povezane da bi bila isključena svaka druga mogućnost osim one da je optuženik Fred Marguš opljačkao imovinu bračnog para Gvozdenović. Naime, da bi se

neka odlučna činjenica mogla uzeti kao dokazana, njezino postojanje mora biti utvrđeno kao potpuno izvjesno.

Nadalje je ispušteno kao nevažno, a i kao nedokazano da je optuženik Fred Marguš lišio slobode Stevana i Dragicu Gvozdenović te Ljubomira Grandića pod prijetnjom oružja jer ta tvrdnja ostala je u domeni slobodne interpretacije inkriminiranog događaja, a nije odlučna kod utvrđenja ima li kaznenog djela ili ne.

Kao što je djelomično u prijašnjem dijelu obrazloženja navedeno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ RH, sada ratni zločin protiv civilnog pučanstva iz čl. 158. Kaznenog zakona (NN. br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00. i 51/01., u nastavku: KZ), je blanketno kazneno djelo, a to znači da za njegovo postojanje nije dovoljno da počinitelj izvrši radnje pobliže opisane u zakonskom opisu, nego i da to učini «kršeći pravila međunarodnog prava». Naime, i odredba čl. 120. OKZ RH o kaznenom djelu ratnog zločina protiv civilnog stanovništva spada u Glavu XV tog Zakona, dakle među kaznena djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, pa zbog toga u svojoj biti blanketni karakter zato jer se naslanja na međunarodno pravo, pa tako i na Ženevsku konvenciju o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. g. i Dopunski protokol Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. g. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba od 8. lipnja 1977.g., Protokol II.

Odredbama čl. 3. st. 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. g., čl. 4. st. 1. i 2. t. a i čl. 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. g. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba od 8. lipnja 1977. g., Protokol II (prema odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-386/1998. od 5. srpnja 2000. g., oružani sukob s pobunjenicima u Republici Hrvatskoj 1991. – 1995. god., bio je nemeđunarodni sukob pa se na njega imaju primijeniti pravila Protokola II), propisano je da su u slučaju oružanog sukoba koji nema međunarodni karakter zabranjeni čini nasilja protiv života i tijela, osobito sve vrste ubojstava, sakaćenja, okrutnog postupanja i mučenja civilnog stanovništva, da će se prema civilnom stanovništvu, čija je sloboda na bilo koji način ograničena iz razloga vezanih uz oružani sukob, postupati čovječno, da će ga se štititi od svakog čina nasilja ili prijetnje nasiljem kojih je glavna svrha terorizirati civilno stanovništvo, da se nad civilnim stanovništvom ne smije vršiti nikakva fizička ili moralna prisila, da su zabranjeni pljačka i represalije prema civilnom stanovništvu i njegovoj imovini, da je zabranjeno vršiti bilo kakve neprijateljske učine usmjerene protiv, pored ostalog, mjesta bogoslužja i da se ne može narediti, osim iz razloga njegove sigurnosti, raseljavanje civilnog stanovništva. U odredbi čl. 120. OKZ RH preuzete su, nakon ratifikacije navedenih međunarodno pravnih dokumenata, i uklopljene u domaće kazneno zakonodavstvo, također i prethodno spomenute zabrane u ponašanju pojedinaca.

U konkretnom slučaju primjenjen je zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela (OKZ RH) s obzirom da novi KZ koji je u međuvremenu, nakon počinjenja djela, stupio na pravnu snagu nije blaži za počinitelja (odredbom čl. 3. KZ propisano je da se prema počinitelju primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme kada je kazneno djelo počinjeno, a novi zakon samo ako je blaži za počinitelja). Ovo naime, stoga što je po novom KZ za navedeno kazneno djelo moguće izreći kaznu dugotrajnog zatvora tj. kaznu zatvora od 40 godina, a po OKZ RH, kaznu zatvora u trajanju od 20 godina (po oba ova zakona zakonski minimum kazne za navedeno kazneno djelo je pet godina zatvora).

Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120. OKZ RH) za koje se tereti optuženik Fred Marguš čini svatko (*delictum communium*) onaj (dakle, bilo civilna bilo vojna osoba) tko naredi ili počinji makar jednu radnju koja se navodi u zakonskom opisu tog djela. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, čiji zaštitni objekt su određena temeljna prava civilnog stanovništva, sadrži više modaliteta radnje izvršenja, pored ostalih, nečovječno postupanje prema civilnom stanovništvu, protuzakonito lišavanje slobode i ubijanje.

Postupajući u navedenom svojstvu – optuženik Fred Marguš kao zapovjednik voda u 2. satniji 3. bojne 130. brigade Hrvatske vojske je suprotno navodima formalne obrane, ostvario obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Nisu utvrđene činjenice, a u tom pravcu nisu išli ni navodi formalne obrane, iz kojih bi proizlazio neki od zakonskih razloga za isključenje protupravnosti postupanja optuženika (npr. krajnja nužda), a to znači da im je bilo zabranjeno postupati na naprijed navedeni način.

Glede subjektivnog odnosa optuženika prema počinjenom djelu njihova uračunljivost (ubrojivost), sposobnost shvaćanja značenja počinjenog djela i upravljanja svojim postupcima, *tempore criminis* je procijenjena od strane vještaka psihijatra, kojem je sud poklonio vjeru u cijelosti, da je optuženik Fred Marguš bitno smanjeno ubrojiv. Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva je umišljajno (namjerno) kazneno djelo, a to znači da je za njegovo počinjenje potrebno (imajući u vidu njegovo biće) da je počinitelj svjestan da svojim postupanjem krši pravila međunarodnog prava i da postupa prema civilima (pri čemu je dovoljno postupanje i prema samo jednoj civilnoj osobi). Na temelju objektivnih elemenata u ponašanju optuženika u inkriminiranom vremenskom razdoblju, ovaj sud je zaključio da je optuženik postupao tako da je bio svjestan da naprijed navedenim postupanjem za vrijeme oružanog sukoba krši pravila međunarodnog prava i da su objekt njihovih radnji civilne osobe. Pri tome nije bitno da li je optuženik znao koja točno pravila međunarodnog prava svojim postupanjem krše, bitno je (tzv. paralelna ocjena u laičkoj sferi) to da je znao da čine nešto što mu je zabranjeno. Kada su unatoč takve svijesti optuženik postupa na naprijed navedeni način, onda je htio ostvarenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH (biće ovog kaznenog djela ostvarili su s tzv. direktnim umišljajem, izravnom namjerom, kao oblikom krivnje).

Iz navednog proizlazi da je optuženik Fred Marguš skrivljenom i protupravnom radnjom ostvario sva obilježja kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Kazneno djelo pod točkom d)

Točkom d) optužnice inkriminiralo se zajedničko postupanje (činjenje) optuženika Freda Marguša i optuženika Tomislava Dilbera, kao pripadnika Hrvatske vojske, prilikom lišenja života civila oštećenika Save Pavitovića, da bi nakon toga optuženik Fred Marguš za sebe zadržao imovinu civila - automobil.

Optuženik Fred Marguš iskazuje da uopće ne pozna oštećenika Savu Pavitovića i da ne može objasniti zbog kojih ga razloga neosnovano terete optuženik Tomislav Dilber i svjedok Oto Lučinger, kao (su)počinitelja kaznenog djela.

Optuženik Tomislav Dilber navodi da je kritične zgode po naredbi optuženika Freda Marguša – da ubije nepoznatog muškarca - pucao nasumce iz automata Thomson. Nakon što je ispalio hitac, oštećenik se našao u polupognutom ili klečećem položaju s rukama na tlu, iako ne vjeruje da ga je pogodio. Predao je automat optuženiku Fredu Margušu, otišao s ovog mjesta i čuo kratki rafal.

Nije sporno da se inkriminacija zbila u navedeno vrijeme – dana 25. studenog 1991.g. – jer toga dana je oštećenik Savo Pavitović, prema iskazu svoje supruga Vere krenuo automobilom Golf, tamne plave boje, iz Osijeka za Čepin. U tom selu je imao poljoprivrednu ljekarnu, a prethodnog dana su radijske vijesti izvješćivale o granatiranju centra Čepina te je pošao uvjeriti se, u kakvom je stanju trgovina. Od tada nema više nikakvih saznanja o njemu. Naknadno je svjedok na temelju osobnih stvari identificirala oštećenika. Iskaz svjedoka sud je ocijenio kao realističan, logičan i konkretan i na isti nije bilo primjedbi stranaka.

Način na koji je oštećeniku Savi Pavitoviću oduzeta sloboda kretanja, predstavlja nedvojbeno utvrđenje suda, a uklapa se u obranu optuženika Tomislava Dilbera, koju je sud u ovom dijelu cijenio kao vjerodostojnu, kao i iskaze svjedoka Ota Lučingera i Gorana Ključara. Oba ova svjedoka potanko opisuju situaciju koja je prethodila odvoženju oštećenika na osamljeno mjesto. Sukladno iskazuju da im je optuženik Fred Marguš skrenuo pozornost na Golf plave boje koji se nalazio na benzinskoj postaji u Čepinu. Za muškarca koji je upravljao tim Golfom, tvrdio je da puca iz minobacača po selu. Stoga je optuženik naložio Otu Lučingeru da pođe po Golf bijele boje i da automat koji se nalazio u dnevnom boravku kuće (Nikole Vukovića koji je vod koristio kao „bazu“) ponese sa sobom. Goran Ključar upravljajući automobilom, u kojem su bili optuženik Tomislav Dilber i Oto Lučinger, prate plavi Golf koji se kretao u pravcu Osijeka. Sustigli su spomenuti automobil, zaustavili ga, a prema iskazima optuženika Tomislava Dilbera i Ota Lučingera – optuženik Fred Marguš prišao je tom vozilu držeći automat Thomson, otvorio vozačka vrata i silom vozača izvukao iz vozila i potom ga „ubacio“ na stražnje sjedalo istog vozila. Istovremenu je svjedoku Goranu Ključaru naredio da vrati bijeli Golf u Čepin. Optuženik Fred Marguš se s nepoznatim muškarcem, optuženikom Tomislavom Dilberom i svjedokom Otom Lučinger počeo kretati nazad - prema Čepinu.

Nadalje događaj identično opisuju optuženik Tomislav Dilber i svjedok Oto Lučinger. Optuženik Fred Marguš je upravljao plavim Golfom. Na mjestu suvozača nalazio se optuženik Tomislav Dilber. Na zadnjem sjedalu nalazili su se svjedok Oto Lučinger i nepoznati muškarac. Skrenuli su automobilom prema selu Ivanovac, prošli vojno skladište Lug i u oštrom zavoju u lijevo skrenuli su desno na „makadam“. Vozili su se još 4-5 minuta, a tada je optuženik Fred Marguš zaustavio pored šikare koja se protezala s lijeve strane u dubinu 40-50 metara. Da je iskaz ovih osoba autentičan proizlazi kada se uporedi sa zapisnikom o očevidu (list 407/VI) koje opisuju šire lice mjesta gdje je pronađeno tijelo oštećenika Save Pavitovića.

Iako nije odlučna činjenica – tvrdnja optužbe da je nakon zaustavljanja automobila, pored šikare, optuženik Tomislav Dilber „unatoč opiranju“ oštećenika izvukao iz kabine vozila, nije u

suglasju s iskazom svjedoka Ota Lučingera iz kojeg nedvosmisleno proizlazi da je optuženik Fred Marguš bio taj, koji je zaustavivši automobil „istjerao“ nepoznatog muškarca iz automobila, prije no se svjedoku obratio i tražio da automatom Thomson likvidira žrtvu.

Među strankama nije sporno da je potom (nakon što je svjedok Oto Lučinger odbio naredbu optuženika Freda Marguša da puca u oštećenika Savu Pavitovića) automat predao optuženiku Tomislavu Dilberu te mu naredio da puca u oštećenika. Ova konstatacija suda ima svoje uporište u obrani optuženika Tomislava Dilbera i svjedoka Ota Lučingera.

Sporno je ono što se od tog trenutka događa, a što prethodi letalnom ishodu Save Pavitovića.

Naime, tezom optužbe, koja je najvećim djelom potvrđena izvedenim personalnim dokazima, utvrđeno je da jedan hitac u tijelo Save Pavitovića ispaljuje optuženik Tomislav Dilber, a zatim još nekoliko hitaca u oštećenika ispaljuje optuženik Fred Marguš. Shodno opisanom na tijelu oštećenika utvrđuju se tri ulazne i izlazne rane uslijed kojih je došlo do ozljeda vitalnih dijelova tijela što je rezultiralo trenutnom smrću. Prednje utvrđenje potkrijepljuje iskaz svjedoka Ota Lučingera, koji čuje hitac i vidi da je ispaljen iz automata koji optuženik Tomislav Dilber drži u rukama. Vidi pad oštećenika na tlo i misli da je isti pogođen u leđa, udaljen 4-5 metara od optuženika Tomislava Dilbera. Čuje zapostavljanje i hroptanje oštećenika, ali više ne gleda u tom pravcu. Nadalje čuje kako optuženik Tomislav Dilber govori „...ja to ne mogu učiniti“, u trenutku u kojem optuženik Fred Marguš traži da oštećenika „dokrajči“ i nakon toga čuje kraći rafal, dozvoljava mogućnost i nekoliko pojedinačnih hitaca.

Ovakvoj tezi optužbe formalna obrana oba optuženika suprotstavlja nalaz i mišljenja vještaka sudsko-medicinske i balističke struke. Prema tvrdnji obrane optuženika Tomislav Dilber nije pogodio iz automata oštećenika, koji se doduše pao nakon ispaljenog prvog hica, ali se ponovno našao u stajaćem položaju (završne riječi obrane optuženika Tomislava Dilbera), čime je potvrđen nalaz i mišljenje vještaka, da je oštećenik u takvom položaju zadobio prostrijelne rane.

Analizirajući interdisciplinarni nalaz i mišljenje vještaka sudsko-medicinske struke i balističara sud je prihvatio ekspertizu koja isključuju mogućnost da je oštećenik Savo Pavitović pogođen hicima kada se leđima nalazio osobama ili osobi koje su pucale u njegovom pravcu. Oba vještaka izlažu da iz obdukcijanskog zapisnika sačinjenog 13. siječnja 1992.g. proizlazi da je oštećenik Savo Pavitović zadobio tri prostrijelne rane prsnog koša i trbuha što predstavlja uzrok nasilne smrti. Ulazne rane se nalaze na prednjoj desnoj strani prsnog koša i trbuha, dok su izlazne rane na leđima. Na dinamiku i redoslijed zadobivanja ozljeda, kao i na udaljenost nije moguće zaključivati. Moguće je približno zaključivati na odnos cijevi oružja, a time i osoba koja vrši opaljenje projektila u času pucanja, ali nije moguće zaključivati o položaju tijela oštećenika u prostoru u času zadobivanja ozljeda, pa je oštećenik svaku ozljedu mogao zadobiti u stanovitom stojećem ili bilo kojem drugom položaju u kojima je određena ozljeđivana regija tijela (prednja desna strana) bila dostupna ozljeđivanju. Tri paralelna strijelna kanala moguće upućuju da su hici ispaljeni rafalno, ali dopuštaju mogućnost da se pucalo rafalno i pojedinačno te pucajući pojedinačno. Sve tri ozljede na prednjoj desnoj strani trupa oštećenika, kao i tri ozljede na stražnjoj lijevoj strani leđa, su vrlo sličnih karakteristika što upućuje na jedno vatreno oružje kojim su ozljede nanešene.

Zaključno vještak sudsko-medicinske struke navodi da su nastale promjene na mrtvom tijelu oštećenika (budući je tijelo pronađeno na otvorenom prostoru punih 47 dana, a obdukcija je izvršena nakon 49 dana) mogle promijeniti karakteristike i morfološki izgled ulazne strijelne rane, strijelnog kanala i izlazne rane.

Imajući u vidu okolnosti (strah i izgubljenost svjedoka Ota Lučingera i neodlučnost optuženika Tomislav Dilbera) u kojima su odigrali ovi događaji, sud ne nalazi da su personalni dokazi u proturječnosti s ekspertizom vještaka. Naime, svjedok Oto Lučinger i sam optuženik Tomislav Dilber navode da je nakon prvog hica oštećenik Savo Pavitović pao, čime slijedi zaključak da je i pogođen (nema mjesta pretpostavci da se primjerice isti spotakao i pao). Tada optuženik Tomislav Dilber vraća automat optuženiku Fredu Margušu (koji stoji desno od Dilbera) koji ispaljuje nekoliko hitaca i stresna te dramatična epizoda prestaje te se sva trojica (Marguš, Dilber i Lučinger) vraćaju za Čepin. Golf plave boje (vlasništvo oštećenika Save Pavitovića) nastavlja koristiti optuženik Fred Marguš bez ikakvog osnova.

Vještak sudsko-medicinske struke dopušta mogućnost da je oštećenik Savo Pavitović nakon zadobivanja prostrijela mogao davati znakove života (dakle naći se i dalje u stojećem položaju u odnosu na usta cijevi automata), ukoliko se pak nije radilo o prostrijelu srca i lijevog plućnog krila, koja ozljeda je dovela do trenutne smrti.

Dakle, s obzirom na iskaze svjedoka Ota Lučingera i obrane Tomislava Dilbera s najvišim stupnjem izvjesnosti utvrđeno je da je prvi hitac u tijelo oštećenika ispalio optuženik Tomislav Dilbera, zatim ne nalazeći snage i volje da „dokrajči“ žrtvu vraća automat optuženiku Fredu Margušu (u tom trenutku stoji desno od njega) i koji ispaljuje hite koji ostavljaju trag na tijelu oštećenika, a smrt nastupa trenutno jer je jedno zrno (projektil) na putu prema izlazu na leđima prošlo kroz srce.

Sud nalazi da je opisanim, a time i dokazanim radnjama optuženika Freda Marguša i optuženika Tomislava Dilbera ostvareno biće kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. KZ i to stoga jer su počinitelji kao pripadnici HV kršili pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva i njemu pridružene tzv. Jugoslavenske narodne armije, te prema civilu, kakav je bio Savo Pavitović nečovječno postupali, lišili ga prava na slobodu kretanja, ubili ga i prisvojili imovinu – automobil, što nije opravdano vojnim potrebama. Nije sporno da se radi o području vojnog djelovanja u inkriminirano vrijeme (selo Čepin i okolica) na kojem civili trebaju imati svu zaštitu, a u konkretnom slučaju Savo Pavitović je odveden na pusto mjesto i zatim likvidiran, na način da su u tome optuženici učestvovali, i na način kako je to za svakog od optuženika utvrđeno. Sve ovo ukazuje da je to bilo u vezi s ratom i da je stoga protivno pravilima međunarodnog prava, vezano za propisivanje nedopuštenih postupaka u ratu ili oružanom sukobu, a kao takvo obuhvaćeno je modalitetima počinjenja kaznenog djela iz čl. 120. OKZ RH.

Ne može se prihvatiti obrana optuženika Tomislava Dilbera da je kritične zgode bio samo nevoljni supočinitelj, budući mu je sudbina civila oštećenika Save Pavitovića već od prvog trenutka zaustavljanja i odvođenja morala biti poznata te je istu očekivao i podržavao (nekritično prihvaća tvrdnju optuženika Freda Marguša da se radi o neprijatelju koji „puca iz minobacača“,

kojeg se prati automobilom od Čepina do ulaza u Osijek, a da se pritom priredi oružje – automat Thomson, koje će poslužiti za likvidaciju).

Naime, iako optuženik Tomislav Dilber tvrdi da se nalazio u stanju krajnje nužde, pojašnjavajući da se bojao da optuženik Fred Marguš na njega ne potegne pištolj ili revolver koji je imao za pasom u futroli, jer je neposredno prije prvog hica zamaknuo rukom jaknu te se vidjela futrola kratkog oružja, sud ovo nije prihvatio, jer smatra da je optuženik Tomislav Dilber imao dovoljno vremena da preispita pravnu dopuštenost zapovijedi i da bez realne opasnosti za svoj tjelesni integritet dobivenu zapovijed ne izvrši. Da je kojim slučajem utvrđeno stanje krajnje nužde bio bi to razlog koji bi isključio protupravnost kod optuženika Tomislava Dilbera i rezultirao bi oslobađajućom presudom.

Očekivano i nužno postupanje optuženika Tomislava Dilbera ima svoje utemeljenje i u Zakonu o obrani koji je stupio na snagu 20. rujna 1991. godine iz kojeg proizlazi da su pripadnici oružanih snaga uvijek i pod svim okolnostima pri izvođenju borbenih djelovanja dužni pridržavati se pravila međunarodnog ratnog prava o humanom postupanju s neprijateljskim ranjenicima i zarobljenicima, o zaštiti stanovništva (civila), te drugih pravila toga prava, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, zakonu i preuzetim međunarodnim obvezama. Iz odredbe čl. 48. citiranog zakona proizlazi da vojnik pripadnik HV-a nije dužan pokoriti se onim službenim naredbama i zapovijedima koje su protupravne i imaju biće kaznenog djela.

Dakle, sud nalazi da su optuženici postupali kao supočinitelji, a svatko od njih, ponaosob, ne mora svojom radnjom neposredno ostvariti sva brojna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, ako je pri tome dao objektivni doprinos njegovom izvršenju i ostvarenju, te ako je postupao temeljem zajedničkog cilja. Postupanje prema oštećeniku Savi Pavitoviću ne može se promatrati izolirano već u kontekstu akcije koju je u drugoj polovici studenog 1991.g. samovoljno provodio optuženik Fred Marguš prema civilima (a što je pod točkama a), b) i c) obrazloženja presude naprijed analizirano). Naime, iz svih naprijed navedenih okolnosti konkretnog slučaja proizlazi da se upravo radi o supočiniteljstvu jer su optuženici Fred Marguš i Tomislav Dilber ostvarili biće navedenog kaznenog djela, na taj način što je optuženik Fred Marguš predavši automat u ruke optuženiku Tomislavu Dilberu naredio da ovaj puca u oštećenika Savu Pavitovića - što je ovaj i učinio - a vidjevši da je oštećenik nakon toga pokazuje znakove života ispaljuje još nekoliko hitaca, uslijed kojih žrtva umire trenutno.

Supočiniteljstvo je analizirano pod točkom b) obrazloženja pri čemu se sada ponavlja da počinitelji u odnosu na očekivanu posljedicu postupaju na temelju **zajedničkog dogovora**. Dakle, u konkretnom slučaju supočinitelji (optuženici Fred Marguš i Tomislav Dilber) postupaju na temelju namjere da se učestvuje u zajedničkom kriminalnom cilju (fizičkom likvidiranju oštećenika, a civila Save Pavitovića) i da se istovremeno ostvare pojedinačni i zajednički kriminalni ciljevi. Pri tome, da bi postojala pojedinačna kaznena odgovornost optuženika kao supočinitelja, svaki od optuženika, ponaosob naznačen, daje direktan i suštinski doprinos izvršenju kaznenog djela ratnog zločina, ali isto tako, biva svjestan da svojom radnjom učestvuje u izvršenju ratnog zločina.

Što se tiče ubrojivosti (uračunljivosti) optuženika Freda Marguša već je bilo naprijed podvrgnuto analizi te prihvaćeno da je imenovani u vrijeme počinjenja djela bio bitno smanjeno ubrojav (uračunljiv).

Glede subjektivnog odnosa optuženika Tomislav Dilbera prema počinjenim djelu, nalazom i mišljenjem vještaka psihijatra utvrđeno je da je imenovani u vrijeme počinjenja djela mogao shvatiti počinjeno (iako su te sposobnosti u značajnoj mjeri bile umanjene) imajući u vidu da je optuženik *tempore criminis* bio star 18 godina. Nalaz i mišljenje vještaka prihvaćeno je u cijelosti jer je rezultat profesionalnog iskustva i temeljen na psihijatrijskom pregledu ovog optuženika te na ekspertizu nije bilo primjedbi.

Iz samog objektivnog učina djela, kako je on utvrđen u tijeku postupka – da su u civila, ovdje oštećenika Savu Pavitovića ispaljivani hici iz automata od strane optuženika Freda Marguša i optuženika Tomislava Dilbera, sud zaključuje da upravo ova činjenica isključuje svaku drugu mogućnost do one da su optuženici bili svjesni mogućnosti da uslijed njihovog postupanja može nastupiti smrt civila i nema dvojbe da su to i htjeli, odnosno da je u konkretnom slučaju utvrđeno svjesno i voljno ostvarenje zakonskog bića kaznenog djela. Dakle, predmetno kazneno djelo počinjeno je s direktnim umišljajem.

Prilikom odlučivanja o kazni za počinjeno kazneno djelo, ovaj sud je cijenio sve okolnosti, na temelju čl. 37. OKZ RH, utječu na odmjeravanje kazne, pa je optuženiku Fredu Margušu kao olakotne okolnosti našao da je kao pripadnik HV¹ sudjelovao u Domovinskom ratu - za što je i odlikovan - da je u vrijeme počinjenja djela bio zmanjeno ubrojav, da je bitno narušenog fizičkog i psihičkog zdravlja, da je u inkriminirano vrijeme Čepin bio ugrožen i razaran, vladalo je veliko neprovjerenje i strah, većina Srba prešla na drugu stranu, nestali su iz mjesta, vladala je ogorčenost kod ljudi koji su ostali i koji su smatrali da se topnička i minobacačka vatra navodi i sve te okolnosti su dovele do utuženog kaznenog djela. Od otegotnih okolnosti sud je našao težinu posljedice počinjenog djela, optuženik Fred Marguš sudjelovao je u usmrćenju osam osoba, u roku od svega pet dana, žrtve su pretežito bile starije od pedeset godina, od toga dvije ženske osobe navedene dobi, da je motiv počinjenja djela bila osveta (odmazda) koja je sadržavala elemente bezobzirnosti te odlučnost da nitko od napadnutih civila ne preživi.

Optuženiku Fredu Margušu za počinjeno kazneno djelo kazna je odmjerena temeljem čl. 120. OKZ RH u granicama zakonom propisanog minimuma i maksimuma kazne za to djelo, kazna zatvora u trajanju od 14 godina. Ocjenjujući objektivno i subjektivno izraženu društvenu opasnost, kako počinjenog kaznenog djela tako i optuženika Freda Marguša kao počinitelja koji je izvršio teško kazneno djelo pa je utvrdio da će se svrha kažnjavanja iz čl. 31. OKZ RH ostvariti izrečenom kaznom.

Sud je optuženiku Tomislavu Dilberu kao olakotne okolnosti cijenio da u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršao devetnaest godina (mlađa punoljetna osoba), primjereno držanje pred sudom tijekom ovog kaznenog postupka, pripadnost Hrvatskoj vojsci, koja je nastavljena i nakon počinjenja ovog kaznenog djela, te (bitno) smanjena ubrojivost u vrijeme počinjenja djela te da je sve radio po zapovijedi. Kako sud otegotnih okolnosti nije našao, to su pored prednjeg, sve olakotne okolnosti držane kao osobito olakotne okolnosti, što je i rezultiralo kaznom zatvora u trajanju od tri godine.

Optuženiku Tomislavu Dilberu odmjerena kazna u smislu odredbe čl. 39. st. 1. t. 1. OKZRH opravdava se utvrđenim stupnjem krivnje, pobude iz kojih je djelo počinjeno, jakost

povrede zaštićenog dobra, okolnosti uz koje je djelo počinjeno, te sud smatra da će kaznom zatvora u trajanju od tri godine biti u cijelosti ostvarena svrha kažnjavanja iz čl. 31. OKZ RH (odgojni utjecaj na optuženike i na druge da ne čine kaznena djela, tzv. specijalna i generalna prevencija kaznenih djela) i opća svrha izricanja kaznenopravnih sankcija iz čl. 4. st. 2. OKZ RH.

Po ocjeni ovoga suda izrečenim kaznama u potpunosti postići će se opća svrha kažnjavanja, ali i dovoljne da utječu na optuženike da shvate društvenu neprihvatljivost oblika ponašanja koje su počinili i shvate da je pravo svake osobe na dostojanstvo, poštivanje ličnosti, a pogotovo na život temeljna vrijednost bez obzira na konkretne okolnosti u kojima se ono procjenjuje.

Optuženiku Fredu Margušu vrijeme provedeno u pritvoru od 21. rujna 2005. pa nadalje uračunato je u izrečenu kaznu zatvora temeljem čl. 45. st. 1. OKZ RH. Temeljem iste zakonske odredbe optuženiku Tomislavu Dilberu vrijeme provedeno u pritvoru od 28. listopada 2005. godine do 21. ožujka 2007. godine uračunava se u izrečenu kaznu zatvora.

Temeljem čl. 122. st. 4. ZKP optuženik Fred Marguš obavezan je djelomično na snalažanje troška kaznenog postupka u iznosu od 5.000,00 kuna s naslova sudskog paušala, pri čemu je sud imao u vidu duljinu trajanja i složenost postupka te njegove imovinske prilike. Istom zakonskom odredbom optuženik Tomislav Dilber oslobođen je u cijelosti plaćanja troška kaznenog postupka jer je nađeno da nema imovine, da je nezaposlen i da skrbi o dvoje malodobne djece.

U Osijeku, 21. ožujka 2007. godine

Zapisničar
BARBARA LJULJ, v.r.

Predsjednik vijeća
KRUNOSLAV BARKIĆ, v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude stranke i branitelj imaju pravo žalbe u roku od 15 dana, računajući od dana primitka ovjerenog prijepisa iste. Žalba se podnosi u 4 istovjetna primjerka ovom sudu, a o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu.

DNA:

1. ŽDO u Osijeku, na br. K-DO-54/05.
2. opt. Fred Marguš, Zatvor u Osijeku
3. opt. Tomislav Dilber, Đakovo, Dragutina Domjanića 14
4. bran. Petar Sabolić, odv. iz Osijeka
5. bran. Krunoslav Hager, odv. iz Osijeka

Za izdavanje - ovlaštenj službenik
MIRJANA DELALIĆ